

ZASAVSKI

vestnik

Izdaja Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Stane Suštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: Zsavski vestnik, Trbovlje 1, uprava rudnika — Telefon št. 54 — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah št. 614-T-146 — List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Posamezna številka 8 din — Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo

LETO VI. STEV. 48

TRBOVLJE, 2. DECEMBRA 1953

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Naši borci na pohodu

Že sedaj se pripravljajo na proslavo Dneva JLA

Skupno s prosvetnimi delavci na Dolu pri Hrastniku se tamkajšnji predvojaški center že sedaj pripravljajo, da tudi letos dostojno praznuje 22. december — Dan JLA. Center predvojaške vzgoje na Dolu je eden izmed najboljših v okraju Trbovlje. Dobro sestavljeno poveljstvo tega centra in disciplina gojencev omogočata, da se plan predvojaške vzgoje izpolnjuje stoodstotno. Vaje centra so redne, tako da bodo gojenci centra odšli pripravljeno in izurjeni v vojaški disciplini na redno odslužbo kadrovskega roka.

Dan JLA, 22. december, za katerega so potrebne priprave že v teku, bodo na Dolu počastili z lepo akademijo. Poleg slavnostnega govora v proslavo praznika JLA bodo na tej slovesnosti na sporedu razne recitacije, nadalje igra-eno-dejanka, prav tako bo na tej prireditvi nastopil tudi pevski zbor. Po dosedanjem delu tega centra sodimo, da bo center na Dolu med prvimi kandidati za nagrado Okrajnega centra za predvojaško vzgojo v Trbovljah.

Rudarji so se pogovorili o novih nalogah

Z zasedanja plenuma Republiškega odbora sindikata Zveze rudarjev Slovenije

Prejšnji mesec je na Izlakah nad Zagorjem zasedal plenum Republiškega sindikalnega odbora Zveze rudarjev Slovenije. Navzoči so bili člani in zastopniki rudnikov, nadalje predsedniki delavskih svetov ter član Republiškega sveta sindikatov Slovenije tov. Sturm.

Skupščino je začel predsednik sindikata rudarjev v Zagorju tov. Avgust Zupančič, nato pa je povzel besedo predsednik republiškega odbora Zveze rudarjev tov. Filip Zibret, ki se je zlasti zadržal pri vprašanju Trsta in pri tem poudaril, da naši rudarji v teh napetih časih čvrsto stojijo na strani našega državnega vodstva. Rekel je, da se je ravno ob priliki krivičnega sklepa z dne 8. oktobra t. l. pokazala vsa veličina enotnosti naših narodov v obrambi skupnih narodnih in državnih koristih.

lavski sveti še niso dorasli vsem nalogam delavskega samoupravljanja, niso še vsi dovolj politično razgledani in nimajo tistih gospodarskih perspektiv, ki so potrebne za graditev socializma v naši državi kot celoti. Zato naj bi bila prvenstvena skrb sindikalnih organizacij, da bude nad delom delavskih svetov, da se borijo za njihovo izobrazbo na vseh področjih, ki zadevajo delavsko samoupravljanje. Ponekod so sindikalne organizacije ali pa njihovi odbori prešibki, da bi primerno vplivali in pravilno usmerjali delo delavskih svetov. Dogaja se, da pravijo, da je na kakšnem rudniku sodelovanje med sindikalno organizacijo, osnovno organizacijo ZK in delavskim svetom ter upravnim odborom odlično. Toda v resnici je stvar v mnogih primerih negativna. To ni »sodelovanje«, marveč so vsi ti ljudje pod eno »marelo« — da se tako izrazimo — dejansko pa komandirajo dve ali tri osebe. Dobro delo ter politični in gospodarski razvoj lahko pričakujemo tam, kjer je malo »trenja« med sindikalno organizacijo ter delavskim svetom in upravnim odborom, v primerih, kjer lahko pričakujemo, da niso v delavskem svetu ali v sindikalnem odboru samo »klimavci«, ampak ljudje, ki se potegujejo za pravičen socialistični razvoj. Tam bo tudi borba proti birokratizmu uspešna. Člane delovnega kolektiva je treba prepričati, da je upravljanje podjetja ali ustanove v rokah od njih izvoljenih članov delavskega sveta in da imajo tudi pravico kontrolirati njihovo delo ter jih klicati na odgovornost za napake, ki se dogajajo v podjetju. Zato je treba tudi sindikalno članstvo politično vzgojiti, da bo znalo vsak čas pravilno presojati delo svojih odborov ter delo delavskih svetov ali upravnih odborov.

Zaradi nedozorelosti delavskih svetov v nekaterih podjetjih se morajo torej sindikalne organizacije boriti tudi za izboljšanje tehnične in higienske zaščite dela, kar sodi v področje dela delavskega sveta, boriti se morajo prvenstveno za izboljšanje zdravstvenega stanja svojega članstva. Vidimo, da se hude in smrtne ne-zgode v nekaterih podjetjih ne zmanjšujejo, marveč celo večajo. Temu je kriva pomanjkljiva nadzorna služba nad izvajanjem varnostnih ukrepov. Zato skupščina predlaga, da se nastavi neodvisni delavski inšpektorji, ki bi bili plačani iz sredstev socialnega zavarovanja in bi iz tega razloga lahko drugače nastopili proti malomarnosti v pogledu tehnične in higienske zaščite dela. Saj skoraj povsod, kjer se zgodi kakšna nesreča pri delu, dolžijo ponesrečenca, da je sam kriv nezgode. To pa ne drži vedno. Prečestokrat je za take primere odgovorno in krivo tehniško vodstvo rudnika, bodisi da ni storilo potrebnih varnostnih korakov, ali pa se ni brigalo za neogibno potrebni pouk o zaščiti pred nesrečami pri novospetih delavcih ali pa je toleriralo uspanje stalištev delavcev, da so stališča neobčutljivi za razne nevarnosti, ki groze ljudem pri delu v jami ali drugod.

Več zanimanja morajo pokazati sindikalne organizacije tudi za samoupravljanje socialnega zavarovanja. Pomisliti moramo, da so zavodi za socialno zavarovanje deficitni. To ni čudno, če vemo, da se to zavarovanje že vse preveč izkorišča, še bolj pa zlorablja. Velike izdatke imajo ti zavodi z izplačilom dnevnice za bolnike in nezgodnike. — Problem zase so pokojnine. V trboveljskem okraju je n. pr. 14.000 zavarovancev, upokojevcev je pa 3500, torej ena četrtnina. In vsak, ki gre v pokoj, bi rad imel čim večjo pokojnino. Mnogo primerov je, da so si zavarovanci na nedovoljen način pridobili večjo pokojnino, kot bi jim pripadala. Stanje v tem pogledu se je že precej popravilo, vendar bo treba še vedno mnogo budnosti, da se taki primeri ne bodo več ponavljali. Socialno zavarovanje se dostikrat izvaja neživiljenjsko. Čestokrat se jemljejo določila kakšnega paragrafa dobesedno, ne pa smiselno, zakaj so bila postavljena, saj je znano, da so te določbe v nekaterih primerih skrajno krivične. Vzemimo za primer samo določbo o pokojnini vdovam za umrlim možem-zavarovancem. Če ženo doleti nesreča, da ji mož umrje tik pred njenim dopolnjenim 45. letom starosti, tedaj vdova ne samo da nima pravice do pokojnine po umrlem možu, marveč ji ta pravica, ko doseže 45 let starosti, sploh ugasne. To samo mimogrede povedano. — Nadalje imamo vse preveč uredb in raznih pravilnikov o soc. zavarovanju. Tudi tu bo treba napraviti red, da se bo ta važen zakon laže in bolj človeško pravično izvajal.

Izvoljeni so tudi poslanci za zvezni in republiški zbor proizvajalcev

V torek, 24. novembra, so se zbrali v Trbovljah v dvorani Okrajnega ljudskega odbora člani okrajnega zbora proizvajalcev ter izvolili posredno poslance za

Franc Marinko, poslanec rudnika Trbovlje-Hrastnik za republiški zbor proizvajalcev

zvezni in republiški zbor proizvajalcev. Po uvodnih besedah predsednika volilne komisije za volitve v zvezni zbor proizvajalcev tov. Milana Kožuh in tov. Draga Dolinška, predsednika volilne komisije za volitve v republiški zbor proizvajalcev, so se pričele volitve.

V zvezni zbor proizvajalcev je bil izvoljen za okraj Trbovlje tov. Vilj Skrinjar s 34 glasovi. V republiški zbor je bil izvoljen tov. Jože Klanjšek s 34 glasovi, tov. Franc Marinko s 33 glasovi in tov. Jože Eberj s 30 glasovi. Vaak posredni glas članov okrajnega zbora proizvajalcev pomeni, da le-ta zastopa na terenu 338 volivcev.

Najboljši odgovor vsem sovražnikom socializma so bile volitve v zvezni in republiški zbor

Nad 90-odstotna udeležba na volitvah v nedeljo, 22. novembra t. l. po vsej državi je najboljši odgovor delovnega ljudstva Jugoslavije vsem, ki so proti graditvi socializma pri nas, in odgovor vsem tistim, ki še vedno na tihem računajo, »da bo drugače«.

Kakor smo poročali v prejšnji številki našega lista, je bila udeležba v našem okraju po nepopolnih podatkih 93,97 odst. Te podatke smo dobili prejšnji ponedeljek ob 5. uri zjutraj. Ko pa je nato v teku dneva Okrajna volilna komisija v Trbovljah preštela tudi glasovnice borcev JLA in volivcev, ki so na orožnih vajah, se je odstotek skupne udeležbe volitve v okraju Trbovlje znatno dvignil, in sicer na 97,66, to je skoraj 98 odstotkov, kar je pravzaprav eden od največjih uspehov našega okraja po osvoboditvi ter se s tem trboveljski okraj uvršča med prve v Sloveniji, o čemer so naši republiški dnevniki že poročali.

Tako velika udeležba na volitvah nas pa niti ne preseneča, saj je za poslanca v zvezno skupščino kandidiral vsem našim delovnim ljudem iz pred vojne dobe poznana in priljubljena revolucionarka tovarišica Lidija Sentjurčeva, za poslanca v republiško skupščino pa je kandidiral v Trbovljah prav tako vsem znani neizprosni borec za delavske pravice tov. Miha Marinko. — Nadalje so kandidirali za poslanca v republiško skupščino v ostalih centrih našega okraja prav tako vsem znani aktivisti in borci za lepše življenje nas vseh: tov. Alojz Lukač in tov. Frane Ludoviko v Zagorju, tov. Stane Brečko in tov. Maks Jakopič v Hrastniku, v Radečah pa tov. Viktor Kovač.

Po poročilih Okrajne volilne komisije v Trbovljah so bili izvoljeni: v zvezno skupščino tov. LIDIJA SENTJURC, v republiško

sko skupščino v 119. volilni enoti (Trbovlje) tov. MIHA MARINKO z 10.538 glasovi; nadalje je bil v republiško skupščino izvoljen v 120. volilni enoti (Zagorje) tov. ALOJZ LUKAČ s 5302 glasovi, medtem ko je tov. Frane Ludoviko volilo 2949 volivcev. Prav tako je bil izvoljen za poslanca v republiško skup-

ščino v 121. volilni enoti (Hrastnik-Dol) tov. STANE BREČKO, ki je dobil 3651 glasov, za tov. Maks Jakopiča pa je bilo oddanih 2005 glasov. V 122. volilni enoti (Radeče) je bil v republiško skupščino izvoljen tov. VIKTOR KOVAČ, ki je dobil od 5664 oddanih glasovnic 5572 glasov.

Z novimi zmagami smo proslavili Dan republike

Vsa Jugoslavija je slovesno proslavila 10. obletnico zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu in Dan republike. Tudi v Trbovljah in po vsem našem okraju so imeli lepe proslave tega praznika že na predvečer, medtem ko smo na sam dan 29. novembra, našega največjega praznika, slavili ta veliki dan z delovnimi zmagami na področju gospodarstva.

Prvi nastop mešanega pevskega zbora

Prav lepo proslavo so pripravili tudi v Domu »Svobode« v Zgodnjih Trbovljah. Za ta večer so priredili celovečeren koncert mešanega pevskega zbora, ki se je predstavil občinstvu prvokrat. Po enem letu trudapolnega dela je pevski zbor prvič nastopil ob proslavi Dneva republike in s tem poklonil najlepše darilo našemu velikemu državnemu prazniku. — Zbor šteje preko 60 pevcev iz vrst delavcev, uslužbencev, učiteljev in profesorjev. Pevodvodja zbora je prof. Ponikvar s trboveljske gimnazije. — Po petju državne himne »Hej Slovani« je sledil slavnostni govor, za njim pa pevski koncert, ki je obsegal 20 pesmi, med njimi partizanske, narodne in umetne. Bil je lep večer. Delavno društvo »Svoboda II« zasluži

skupno s svojim pevskim zborom vse priznanje.

Lepo slovesnost v počastitev Dneva republike so imeli nadalje v Spodnjih Trbovljah, ki jo je priredila tamkajšnja »Svoboda-Zasavje«. Poleg slavnostnega govora, nastopa tamburaškega zbora so bile na tej proslavi na sporedu razne recitacije in živa slika. Proslava je prav lepo uspela in udeležba slovesnosti je bila tudi v tem delu trboveljske doline povsem zadovoljiva.

Partizanska kantata v Delavskem domu

V Delavskem domu v Trbovljah je DPD »Svoboda-Center« proslavila Dan republike s slavnostno akademijo. Dvorana Delavskega doma je bila nabito polna. Po odigranju državne himne in slavnostnem govoru je sledilo izvajanje Radevane Goba »Partizanske kantate«, ki se je prvokrat igrala pred devetimi leti med narodnoosvobodilno vojno v Savinjski dolini. Kantato so ponovno nastudirali pevci trboveljske »Zarje« in »Slavčkov« skupno z orkestrom. Kantata je doživela popoln uspeh. Proslave v Delavskem domu so se udeležili tudi predstavniki okraja in mesta Trbovlje.

Slovesnost v Zagorju

V nedeljo, 29. novembra, so v Zagorju dali na slovesen način v promet del novograjene glavne ceste v zagorski dolini, t. j. sektor od Košenice do Grčarja in Doma TVD Partizana, ki meri okrog 1,2 kilometra. — Predsednik mestne občine Zagorje in poslanec republiške skupščine, tov. Alojz Lukač, je v svojem jedrnatem govoru poudaril, da si je zagorsko prebivalstvo že dolgo želelo moderne ceste, ki so si jo zagorski delovni kolektivi sedaj, ko delavci sami upravljajo svoja podjetja, zgradili z viški svojega dela, ki grejo danes tudi v korist komunne.

Te lepe proslave v Zagorju so se udeležili tudi zastopniki podjetja »Slovenija-cesta«, ki je gradilo ta komunalni objekt, dalje predstavniki OLO Trbovlje in LOMO Zagorje, prav tako zastopniki zagorskega rudnika in ostalih podjetij v zagorski dolini ter funkcionarji množičnih organizacij in društev.

Slovesnosti je prisostvovalo okrog tisoč ljudi. Po tej proslavi je množica odšla v Vinski rog zagorskega rudnika, da si ogleda mehanizacijo in podzemno strojniško jasko Vine, ki je začel te dni obratovati. Nove moderne jamske naprave v Zagorju si je ogledalo okrog dva tisoč prebivalcev, ki so imeli ta

dan prost vstop v zagorski rudnik.

Omenimo še, da je Aeroklub »Stane Kamnik« v Zagorju ob tej priliki priredil svojo razstavo, ki zaznamuje zelo lep obisk, zlasti pa se zanima za to razstavo naša mladina.

Na Trojanah so imeli v nedeljo velik praznik

Preteklo nedeljo, na Dan republike, je bil za vaščane naših Trojan posebno lep praznik. Na dan desete obletnice drugega zasedanja AVNOJ so se zbrali pred svojim novim Zadrudnim domom vsi vaščani. Pripeljala se je nadalje tjakaj trboveljska Delavska godba, prišli so pa tudi pevci kisovske »Svobode«. Vsem zbranim je spregovoril zastopnik ZB ter v kratkih besedah orisal potek partizanskega gibanja v teh krajih. Za našo svobodo je darovalo življenje v narodnoosvobodilni vojni na Trojanah 30 žrtev, ki so jim odkrili lepo spominsko ploščo. Odkril jo je predsednik ZB okraja Trbovlje tov. Ivan Šorn ter jo izročil v čuvanje predsedniku ljudske občine tov. Kuščerju.

Po tej komemorativni slovesnosti je trojanski predsednik Kuščer prešel na drugi del slavnosti — otvoritev Zadrudnega doma. V svojem govoru je pred-

sednik ljudskega odbora na Trojanah omenil, da so dom začeli graditi že pred leti, vendar se je zaradi raznih težav dovršitev te stavbe zavlekla do letos. V ta Zadrudni dom so vaščani vložili nad 8000 prostovoljnih ur in mnogo materiala, zato je dom v denarju stal le dva milijona dinarjev. Tov. predsednik je pozval prisotne domačine, naj v bodoče še več store za napredek socialističnega zadrudništva. — Gostje in domačini so si nato ogledali velike prostore v novem domu. V njem bo sedaj sedež Ljudskega odbora Trojan, nova pošta in sedež vseh množičnih organizacij, v njem bo seveda tudi poslovalnica KZ Trojan.

Slavnostne seje v počastitev 10. obletnice zasedanja AVNOJ

V počastitev desete obletnice drugega zasedanja AVNOJ so imeli ljudski odbori slavnostne seje: v Trbovljah je bila slovesna seja LO mestne občine in MK ZK, prav tako tudi v Hrastniku, kjer je bila istočasno seja LO mestne občine, MK ZK in ostalih političnih organizacij. Prav tako je imel slavnostno seja delavski svet rudnika Trbovlje-Hrastnik.

Letošnji uspehi in neuspehi kmetijskega semenogojstva v našem okraju

Naši kraji so po večini gorati. V strmih bregovih pa je zemljo težko obdelovati, koder je sploh tako debela plast, da plug ne zadene na skalo.

Zaradi težavne obdelave, zaradi plitve plasti zemlje in zaradi ostrejšega podnebja odpade v goratih okoliških sorazmerno majhen del zemljišč na njive — in še te so majhne in raztresene.

Zato je poljedelstvo v goratih predelež skromno in njihovi pridelki navadno komaj zadostujejo za prehrano gorskih kmetovalcev samih.

Vendar bi bilo napačno, če bi poljedelstvu v goratih krajih odrekali sploh vsako možnost: že tega, da daje vsakdanji kruh prebivalcem gorskih vasi, kamor je dovoz hrane najtežji in najdražji, ne smemo podcenjevati. Še bolj važno je pa to, da so hriboviti predeli prav zaradi ostrejšega podnebja in medsebojne oddaljenosti njihovih površin edino primerni za pridelovanje semen mnogih naših kmetijskih rastlin — ne le za potrebe gorskih kmetij samih, temveč tudi za preskrbo nižinskega kmetijstva s prvovrstnim semenskim blagom.

Kakšnega pomena je pa dobro seme za dosego velikih kakovostnih pridelkov, vedo pač vsi naši kmetje, čeprav ne ravnavo in ne delajo vsi in vedno tako, kakor bi morali delati ustrezno temu spoznanju.

Mnogi naprednejši kmetovalci res veliko žrtvujejo, da si zagotovijo dobro seme. Ko smo letos priznavali najboljše posevke žita in krompirjeve nasade za semenske, smo v mnogih primerih ugotovili, da je pri najlepših nasadih in posevkih šel gospodar po pet in še več ur daleč z vozom po semensko blago — tja, za kateri kraj je po naključju zvedel, da ima dobro seme!

Da, iskanje zanesljivega dobrega žitnega in krompirjevega semena je bilo pri nas doslej v glavnem skrb kmetovalcev samih. Semena, ki jih je pošiljala semnarna, so prišla po večini le na državna posestva, delovne zadruge in ekonomije, do zasebnih kmetijskih gospodarstev pa le v majhni meri.

Letos se je v tem pogledu precej spremenilo; skrb za preskrbo naših kmetov z dobrim žitnim semenom in semenskim krompirjem je prevzela okrajna zadruga zveza. Posebna priznavalna komisija je že med razno pregledovala domača vse vasi in ugotavljala posevke in nasade, ki so bile čiste sorte, zdravi in lepše rasti kot sosednji.

V našem okraju je komisija priznala letos za seme 33 žitnih posevkov in 67 krompirjevih nasadov, 14 pregledanih krompirjevih nasadov in na desetine kontroliranih žitnih posevkov je pa komisija morala izločiti, bodisi zaradi sorte nečistoče, bodisi zaradi boleznih ali pa izrojenosti.

Priznavanje semen je odgovorne delo — saj je od vestnosti komisije odvisno, ali dobi kmetovalec, ki priznane seme kupi, res čisto sorte in kakovost, za kakršno je seme kupil in plačal. Površno in nevestno delo priznavalnih komisij lahko močno omanje zaupanje kmetov v priznane semenske blago, kar žal tudi pri nas čutimo zaradi tovrstnih napak semenske trgovine v prejšnjih letih. Zato pri priznavanju semen ne sme biti ozirov ne na prijateljstvo ne na sorodstvo.

Da pa tudi pridelovalcem samim ne bi morda prišlo na um,

da bi kdo oddal namesto priznane semena kaj drugega, zahtevajo predpisi, da mora biti na vsaki vreči semenskega žita in tudi v njej, in prav tako na vsakem zaboju semenskega krompirja listek z navedbo sorte in kakovosti semena, ter z imenom pridelovalca, ki je proti kupcu porok za sortno čistost in kakovost semenskega biaga.

Kupčija s semenskim blagom je težko in odgovorno opravilo, ki terja mnogo in natančnega dela, daje pa malo ali pa nobenega dobička. Zato je edino prav, da so trgovanje s semenskim žitom in krompirjem prevzela trgovska podjetja Okrajnih združenj zvez in Kmetijske zadruge, kjer lahko njihovo delo usmerjajo in nadzirajo kmetje — zadrugniki sami.

V našem okraju je bilo letos odkupljeno okrog 11.500 kg ozimnih semenskih žit. Na videz je to malo, toda če pomislimo,

da je bilo treba vse to žito odkupiti od pridelovalcev, raztresenih po celom okraju, da je bilo treba žito vsakega pridelovalca posebej očistiti in dostaviti semensko žito vsem kmetijskim zadrugam — vse to v dobrih 14 dneh, od 1. do 15. septembra — moramo reči, da naloga ni bila tako lahka.

Ob tej priložnosti je treba pohvaliti tiste pridelovalce, ki so pripeljali semensko žito po slabih kolovoznih cestah po dve uri daleč, ali pa še dalje do zbirnega mesta. Taki požrtvovalni pridelovalci so bili n. pr. Albin Zibert s Kobilka nad Senožetmi, Franc Omahne iz Gor nad Turjem in Feliks Gričar iz Retja v Trbovljah.

Prav tako zaslužijo priznanje tudi tisti pridelovalci, ki so dali skoro ves svoj pridelok na razpolago za seme, kot n. pr. Franc Klembas in Henrik Klembas iz Vrhovega, Ekonomija VPD in Jože Klanšek iz Hotomeža, Feliks Gričar iz Retja in še drugi.

Vsi ti so s tem dokazali, da so pripravljeni pomagati ne le sebi, temveč tudi drugim kmetovalcem do boljše pridelke, četudi od tega niso imeli kaj prida dobička.

Prav nasprotno pa lahko trdimo o pridelovalcih, ki so tudi imeli lepe posevke, ki jih je komisija priznala za seme — toda od pridelkov niso hoteli oddati za seme niti zrna! Žal so med temi sebičnejši tudi nekateri napredni kmetovalci, ki zavzemajo celo v javnem življenju vidna mesta in zato njihovega ravnanja ni mogoče opravičiti z nevednostjo, pač pa samo z golim egoizmom, kar je žalostno. In prav ti kmetje hočejo na drugi strani dobiti najboljše seme —

ne pomislijo pa, da ga ne bi mogli, če bi bili vsi pridelovalci podobni njim!

Tudi pri razdeljevanju semenskega žita so bile težave. Kljub vsem vabilom — tudi v časnih — naj kmetje pravočasno naročijo semensko žito, je bila v času odkupovanja naročena le malenkostna količina semenskih žit. Na srečo je trgovsko podjetje OZZ Trbovlje odkupilo kljub temu vso priznane semensko pšenico, kolikor je je moglo dobiti.

Toda tik pred začetkom setve so pa začela prihajati tudi naročila od vseh kmetijskih zadrug — in semenskega žita je bilo še premalo, da bi mogli ustreči vsaj vsem zadrugam v okraju. A našo pšenico »podgorko« so želeli dobiti tudi kmetje iz sosednjih okrajev!

Edino KZ Razbor in KZ Senožet nista letos hoteli naročiti nobenega semenskega žita —

vendar dvomimo, da imajo v teh krajih vsi kmetje že žita najboljše kakovosti, tako da jim boljše seme ne bi bilo potrebno. Največje zanimanje za dobro semensko žito so letos pokazali člani KZ Dole pri Litiji, kjer ga je naročilo nad 30 kmetovalcev. Veliko zanimanje za priznane semenske žito je bilo nadalje med člani KZ Polšnik, Podkum, Dobovec, Radeče, Čemšenik in Zagorje.

Upamo, da bodo vsi letošnji kupci priznanih semenskih žit (okrog 180 jih je) zadovoljni s pridelkom in da si bo prihodnje leto še več kmetov našega okraja preskrbelo za setev žita priznane semena. (Nadaljevanje sledi)

Kako organizirati trgovsko mrežo in trgovsko dejavnost v območju okraja Trbovlje

Objava osnutkov novih gospodarskih predpisov je izzvala tudi v našem okraju precej diskusije in razprave. Največ debate je bilo pač okrog Uredbe o trgovinski dejavnosti, trgovskih obratih in trgovskih podjetjih. To je povsem razumljivo, saj mora tudi trgovina kot važen čimtelj v gospodarstvu pravilno posloovati in delati za interese skupnosti kakor tudi za koristi potrošnikov. Razprave o tem vprašanju so v okviru Trgovinske zbornice v Trbovljah rodile naslednje rezultate:

Da bi bila vsaka prodajalna samostojno podjetje — okrog tega vprašanja se je razvila živahna diskusija. Akoravno je večina soglašala s tem, da naj bi bila vsaka trgovska poslovalnica samostojno podjetje, s čimer se razbija monopolizem, se porajajo v trgovini problemi, ki jih je treba predhodno rešiti. Tako bi se n. pr. v takem primeru pojavilo vprašanje ustreznega kadra, ker samostojna trgovska poslovalnica terja osebe, ki ima široko trgovsko znanje. Poslovodja trgovske prodajalne mora biti razgledan finančno, kakor tudi gospodarsko, poznati mora vse predpise, biti mora nakupovalec, knjigovodja, kalkulant, korespondent in administrator. Kadrov s tem širokim znanjem pa imamo danes še malo. Upoštevatil je tudi moment, da večje trgovske poslovalnice lahko delajo z manjšimi stroški in bi imele ugodnejši položaj kot manjše. Osebe v velikih poslovalnicah bi pri svojem delu brez posebnega vzvemanja doseglo boljši promet in večji zaslužek kot osebe v malih poslovalnicah. Male prodajalne bi glede na promet imele znatno višje stroške prodaje in ne bi mogle vzdržati konkurence, kar bi jih nujno privedlo do likvidacije. Tako tudi male poslovalnice ne bi mogle nakupovati blaga neposredno pri proizvajalcu, kakor so to delala doslej mnoga detajlistična podjetja, marveč bi ga morale jemati pri grosistih. S tem bi se pa povečali stroški nakupovanja, s čimer bi bili dani pogoji za neželene in neupravičeno dvigavanje cen posameznim predmetom.

Namerno da bi se trgovska mreža razširila, bi tedaj dejansko prišli v njej do zoževanja, ker bi mnoge poslovalnice z majhnim prometom, zlasti oddaljeneje, morale s poslovanjem prenehati. Poraja pa se tudi vprašanje poslovanja takih prodajal, predvsem glede knjigovodstva in vodenja poslovnih knjig, kakor tudi glede dela odkupnih postaj, trgovskih potnikov itd., o čemer organi našega gospodarstva že razmišljajo in je pričakovati v kratkem predlogov o knjigovodstvu v malih podjetjih.

Naša trgovska mreža je osvojila doslej v sledečem naveden predlog, ki pa naj ga še naši občinski ljudski odbori s svojimi sveti za gospodarstvo ne diskutirajo in proučijo ter nato stavijo svoje protipredloge. Na sektorja Zagorje bi iz dosedanjega Mestnega magazina napravili dve podjetji, tako da bi bila tamkaj tale trgovska mreža: eno podjetje s 5 poslovalnicami in dve podjetji s štiri poslovalnicami ter sedem prodajal KZ, kjer se nahajajo že sedaj. S tem predlogom se strinja tudi Gospodarski svet mestne občine Zagorje, ki je to vprašanje že obravnaval.

Sektor Trbovlje: Iz dosedanjega Mestnega trgovskega podjetja bi se napravila še tri podjetja poleg podjetja za gradbeni material, železino, steklo in barve (ki pa bo moralo dobiti primernejše prostore) tako, da

bi bilo na sektorju Trbovlje 6 trgovskih podjetij poleg treh KZ prodajal in ostale trgovske mreže, kot n. pr.: Varteks, Triglav, Kombinat, Jugovinil in Poslovalnica za pohištvo. — O tej stvari bo pa moral še razmišljati gospodarski svet občine in izreči svoje pripombe.

Sektor Hrastnik: Ta sektor in Dol pri Hrastniku bi obdržala dosedanja štiri trgovska podjetja ter KZ prodajalno s spremembo, da bi Trgovsko podjetje »Potrošnik« prevzelo od Trgovskega podjetja Hrastnik še eno poslovalnico, tako da bi imel »Potrošnik« dve prodajalni. »Preskrba« ima tri poslovalnice, Trgovsko podjetje Hrastnik bi pa imelo potem štiri — medtem ko bi Trgovsko podjetje Dol pri Hrastniku razpodela z dvema poslovalnicama poleg KZ prodajalne in poslovalnice »Triglav«.

Na sektorju Radeče ni mogoče razbiti trgovske mreže, ker je njen obseg majhen. Izjema bi nastopila tedaj, če so dani pogoji za samostojno poslovanje prodajalce v Zidanem mostu, o čemer naj prizadeti razmišljajo. Delovne ljudi okraja Trbovlje pa prosimo, da stavijo svoje predloge v tem pogledu neposredno na gospodarski svet svoje občine, ali pa na Trgovsko zbornico za okraj Trbovlje v Trbovljah. Ko-Ra.

Zaključek strokovnega tečaja na rudniku v Zagorju

Da pridobi naš delovni človek čim širšo izobrazbo in da razširi svojo strokovno sposobnost, so na rudniku v Zagorju odprli trimesečni tečaj za kvalificirane električarje. Tečajniki so redno obiskovali predavanja in vestno sledili pouku, kajti zavedali so se, da morajo nadomestiti vse to, kar v preteklosti niso mogli doseči. Snov predavanj je bila obširna in težka, vendar sta železna volja in prava metoda podajanja snovi predavateljev dosegla vidne uspeha. Ko je izpitna komisija OLO Trbovlje preizkušala znanje tečajnikov, so ti dokazali, da njihov trud, kakor tudi prizadevanje predavateljev, nista bila zaman. Tečajniki — 10 po številu — so vsi opravili izpit z dobrim uspehom; povprečen uspeh pa je bil prav dober.

Pred razdelitvijo spričeval je predsednik izpitne komisije tov. Klopčič imel na tečajnike kratek nagovor. Med drugim je dejal tudi naslednje: »Socialistična družba vam je nudila, da ste lahko obiskovali tečaj in si pridobili ustrezno strokovno znanje. Čestitam vam k doseženemu uspehu z zaupanjem in priporočilom, da tudi v bodoče ne pozabite na knjigo, ki mora biti vsakemu dober prijatelj.«

Da se je tečaj lahko izvedel, gre zaslugi upravi zagorskega rudnika, ki je nosila zanj vse stroške. Fondariti pa moramo, da so predavatelji kljub temu, da so po svoji službi obremenjeni, še našli toliko prostega časa, da so pripravili tečajnikom učne pripomočke. Tečaj je vodil elektrotehnik tov. Drago Keršnik, ki mu je treba izreči priznanje, da se je tečaj pravočasno začel in tudi z zelo dobrim uspehom končal; pri tem pa je ravno on nosil največje breme. Njemu in vsem predavateljem gre zahvala za trud in razumevanje. -R-

Velika večina traktorjev v Ameriki ima gumijasta kolesa. Prepričali so se, da je mogoče pri traktorjih, ki imajo na kolesih pnevmatiko, prihraniti celo 25 odst. goriva, dalje da traktorji hitreje vozijo, imajo večje vlečno moč, se manj tresejo in zato tudi manj kvarijo, razen tega pa tudi traktorist laže uravnava vozilo.

GOSPODARSKE VESTI V KRATKEM

Ameriški sadjarji gnojijo sadno drevje tako, da ga škroplijo s hranilnimi raztopinami med dobo rasti. Tako prejema drevje, na primer jablane, dušično hranilo neposredno na listje. Novi način gnojenja preizkušajo znatno uspešno že tri leta. V ta namen uporabljajo dve gnojili. Eno sestavljajo vse tri glavne vrste hranilnih snovi: 23 odst. dušika, 21 odst. fosforne kisline in 17 odst. kalija. Razen tega vsebuje še druge snovi, ki so potrebne za uspešno rast rastlin. Druga vrsta gnojila pa vsebuje samo 43-odstotni dušik. Gnojilo je mogoče uporabljati hkrati s škropivom proti sadnim škodljivcem.

Umetni hlevski gnoj priporočajo v Franciji pridelovalci, ki imajo mnogo slame. »Gnojiti« je treba neposredno s samo slamo. Toda drobnozivke v zemlji koristno predelajo (razkrojijo) slamo, če dodamo še 10 do 15 kg dušika kot umetnega gnojila. Prav tako je priporočljivo cepljenje tal z drobnozivkami, da se pospeši trohnenje slame, ki se spreminja v prsteno (humus). Na večjih posevkih je tudi priporočljivo, da pri posebnem načinu kompostiranja slame in drugih rastlinskih odpadkov izkoristimo pline, ki se razvijajo med gnitjem v kompostu, kot gorivo za stroje in druge potrebe. Umetni gnoj nima bolezenskih klic, ne neprijetnega vonja in na privlačno muh. Plin ima veliko kurilno vrednost. Potrebne pa so seveda posebne naprave za pridobivanje plina.

Teškoča dušična gnojila so začeli uporabljati v Združenih državah Amerike. Prednost tekočega gnojila je zlasti, da je delo pospešeno, saj je mogoče z razmeroma ceneno napravo na dan pognojiti 40 ha. Razen tega se gnojilo mnogo enakomerneje razdeli v zemlji, tako da je gnojenje učinkovitejše. S prvimi poskusi so zelo zadovoljni. Ponekod so pridelali celo dvakrat več žita ali koruze. Z dušičnim tekočim gnojilom je mogoče gnojiti v vseh letnih časih, tudi med dobo rasti. Pozimi se iz tekočega gnojila tudi izpere manj dušika kakor iz gnojila v prahu.

Umetni hlevski gnoj priporočajo v Franciji pridelovalci, ki imajo mnogo slame. »Gnojiti« je treba neposredno s samo slamo. Toda drobnozivke v zemlji koristno predelajo (razkrojijo) slamo, če dodamo še 10 do 15 kg dušika kot umetnega gnojila. Prav tako je priporočljivo cepljenje tal z drobnozivkami, da se pospeši trohnenje slame, ki se spreminja v prsteno (humus). Na večjih posevkih je tudi priporočljivo, da pri posebnem načinu kompostiranja slame in drugih rastlinskih odpadkov izkoristimo pline, ki se razvijajo med gnitjem v kompostu, kot gorivo za stroje in druge potrebe. Umetni gnoj nima bolezenskih klic, ne neprijetnega vonja in na privlačno muh. Plin ima veliko kurilno vrednost. Potrebne pa so seveda posebne naprave za pridobivanje plina.

»Junak« Mussolini Mussolini je povprašal: »Kje so Američani?« »Samo 90 km nas loči še od njih.« je bil odgovor.

Vsi prisotni, in v prvi vrsti duče so si želeli, natančno kot dva tedna kasneje Göring — da postanejo ujetniki Američanov rajši kot da jih dobi v roke lastno ljudstvo. Vse pa je kazalo, da bodo partizani pre-

hiteli Američane. Mussolini se je zato odločil v zadnji minuti igrati vlogo junaka. »Umaknil se bom v Nemčijo in v Alпах boril naprej.« je zaklical. Banki d'Italia je dal nalog, naj izda milijardo lir, da bi imel potreben drobiž za umik v žepu... V tistem trenutku je vstopil eden Mussolinijevih pribojnikov v sejno dvorano in dučeju nekaj zasepetal na uho. Mussolini se je dvignil in pohitel v predverje, kjer je čakal nanj njegov sin Vittorio, ki se je pravkar vrnil iz Svice.

»Vendar! Kaj si opravil? Si govoril z njim?« je Mussolini hlastno vpraševal. »On« je bil Jones Donald, ameriški konzul v Lugani. Vittorio je pritrtil. »Osebo?« »Ne. Starinar v Lugani, pri katerem sem se skrival, je govoril.« »In?« »Sin je skomizgnil z rameni. Konzul ni mogel zagotoviti Mussoliniju varnost v Svici. Mussolini je pomislil, nato pa nervozno dejal: »Moram se prebiti v Svico! Naj me aretirajo, da si le rešim življenje! Glavno je da pridobim na času.« Njegov silep je bil: »Če bom v Svici, grem v Lausanne, kjer sem častni mešan. Ne morejo me zavriniti! S pomočjo Hitlerjevih pisem bom dokazal, da sem rešil Svico napada. Kje je

moja sktovka?« Pohitel je nazaj v sejno dvorano, kjer je imel svoje uradne listine. Točno ob 17. uri se je pojavil Mussolini v kardinalovi palači. Spremljala sta ga Graziani in Zerbini. Kardinal Schuster je predstavil dva partizanska voditelja, ki sta takoj izjavila, da lahko sprejmeta le brezpogojno kapitulacijo fašistične vlade in armade. Po precej burni debati je Mussolini zaprosil, naj mu dovolijo eno uro za premislek. Ko je zapuščal palačo, je zapopal svojima spremljevalcema: »Mi moramo pobegniti iz mesta, dokler je še čas.«

Ko se je vrnil v prefekturo, je hitel duče živčno pripravljati prtljago. Poleg milijarde lir je vzel s seboj vso tujo valuto, ki je bila pri rokah, dragulje, nekiti in 40 kg zlata. Ura premišljevanja, ki si jo je izgovoril, je minila. Sklenil je: ne se predati! Njegov namen je bil, dobiti azil Svice. Prva postaja na njegovem bahu naj bi bila Como, ki leži 60 km severno od Milana in je zadnji večji italijanski kraj pred švicarsko mejo. Ob 18.30 je bil Mussolini pripravljen za beg.

Odšel je na dvorišče prefektore, kjer je obvestil komandanta svoje telesne straže, da je pripravljen. Maršal Graziani in še neki minister sta ga spremljala. (Nadaljevanje sledi)

Zadnjih 100 ur življenja diktatorja Mussolinija

Na vogalu Piazza Loreto, glavnega trga Milana, so štiri velike bencinske črpalke, točno tam, kjer so pred osmimi leti beane množice ljudstva obesile za noge »Come i porchi« in jezno preklele z najgršimi kletvami osem trupel. To naj bi bil tudi simbolični konec fašističnega režima. Dve z glavo navzdol obešeni trupli sta bili zadnja ostanka Benita Mussolinija in njegove ljubice Clare Patacci. Poleg njiju so visela trupla šestih fašističnih voditeljev nekoliko manjšega kalibra.

V naslednjem resničnem poročilu je opisana pot poraženega diktatorja v zadnjih 100 urah, ki so mu še preostale od njegovega pobaega iz Milana pa do njegove smrti, ki mu jo je prinesel svinec iz preciznega orožja.

14. aprila 1945 se je začela velika ofenziva zaveznikov, ki je zadala smrtni udarec nemški vojski v Italiji in fašističnemu režimu sploh. Napad je trajal teden dni in je šel od juga pro-

ti severu, dokler ni pokleknila Bologna.

Ze pozimi, ko je moralo biti slehernemu pametnemu človeku jasno, da so »sile osi« izgubile vojno, ko se je tudi nadškoof milanski, kardinal Ildefonso Schuster spomnil, da bi morda lahko s svoje vplivnostjo preprečil bombardiranje lombardijskih mest je Mussolini v svojem govoru februarja 1945 še vedno vpil, da se morajo Lombardijci braniti »z vsemi razpoložljivimi sredstvi« in istočasno še povečal teror, ki ga je Milan občutil več kot četrstoletje. Na trgu, ki nosi danes ime »Piazza 15 martiri«, je bilo v začetku aprila ubitih 15 upornikov.

Katastrofi nasproti

Po padcu Bologne je spoznal že vsak otrok, da je le še nekaj dni do konca fašistične Italije. Tudi nemški soldateski so usihale še zadnje iluzije. Razvoj fronte je bil namreč tudi zanje veliko prehitel. SS general Karel Wolf se je začel zati, seveda po predhodnem

pristaniku vrhovnega komandanta Vietinghoffa, pogajati z zaveznicami o kapitulaciji nemških sil v Italiji. To dejanje je sicer ostalo »manjšim« komandantom neznano, vendar so delali »lastnoručno« isto, kar je delal njihov vrhovni komandant. Zato je tudi nemški poveljnik v Milanu doblil zvezo z ljudskim antifašističnim komitejem (CLNAI) in poskušal omiliti pogoje kapitulacije. Vojaki in politični vodja CLNAI, general Cadorna in Gallo, ki sta bila po radu povezana z vrhovnim zavezniškim poveljstvom, sta vztrajala, da Nemci brezpogojno položijo orožje. Seveda je tudi fašistična vlada, ko je zvedela za nemške poskuse, hotela olajšati pogoje kapitulacije. Odgovor antifašističnega komiteja je bil tudi tokrat isti: brezpogojna kapitulacija!

Ko je bila zavezniška vojska 23. aprila le še 120 km pred Milanom, je sklenil osvobodilni odbor proglasiti naslednji dan splošno stavko. Delavci so zasedli obrate. Nemci niso niti poskušali nasprotovati temu gibanju delavstva, kajti njihove moči ni kazalo več drobiti. Za 25. april je bila doobena oborožena vstaja delavstva, ki naj bi osvobodilo mesto.

25. zjutraj je poslal Mussolini, ki je bil v Milanu, svojega zaupnika h kardinalu Schuster-

hitel Američane. Mussolini se je zato odločil v zadnji minuti igrati vlogo junaka. »Umaknil se bom v Nemčijo in v Alпах boril naprej.« je zaklical. Banki d'Italia je dal nalog, naj izda milijardo lir, da bi imel potreben drobiž za umik v žepu... V tistem trenutku je vstopil eden Mussolinijevih pribojnikov v sejno dvorano in dučeju nekaj zasepetal na uho. Mussolini se je dvignil in pohitel v predverje, kjer je čakal nanj njegov sin Vittorio, ki se je pravkar vrnil iz Svice.

»Vendar! Kaj si opravil? Si govoril z njim?« je Mussolini hlastno vpraševal. »On« je bil Jones Donald, ameriški konzul v Lugani. Vittorio je pritrtil. »Osebo?« »Ne. Starinar v Lugani, pri katerem sem se skrival, je govoril.« »In?« »Sin je skomizgnil z rameni. Konzul ni mogel zagotoviti Mussoliniju varnost v Svici. Mussolini je pomislil, nato pa nervozno dejal: »Moram se prebiti v Svico! Naj me aretirajo, da si le rešim življenje! Glavno je da pridobim na času.« Njegov silep je bil: »Če bom v Svici, grem v Lausanne, kjer sem častni mešan. Ne morejo me zavriniti! S pomočjo Hitlerjevih pisem bom dokazal, da sem rešil Svico napada. Kje je

moja sktovka?« Pohitel je nazaj v sejno dvorano, kjer je imel svoje uradne listine.

Točno ob 17. uri se je pojavil Mussolini v kardinalovi palači. Spremljala sta ga Graziani in Zerbini. Kardinal Schuster je predstavil dva partizanska voditelja, ki sta takoj izjavila, da lahko sprejmeta le brezpogojno kapitulacijo fašistične vlade in armade. Po precej burni debati je Mussolini zaprosil, naj mu dovolijo eno uro za premislek. Ko je zapuščal palačo, je zapopal svojima spremljevalcema: »Mi moramo pobegniti iz mesta, dokler je še čas.«

Ko se je vrnil v prefekturo, je hitel duče živčno pripravljati prtljago. Poleg milijarde lir je vzel s seboj vso tujo valuto, ki je bila pri rokah, dragulje, nekiti in 40 kg zlata. Ura premišljevanja, ki si jo je izgovoril, je minila. Sklenil je: ne se predati! Njegov namen je bil, dobiti azil Svice. Prva postaja na njegovem bahu naj bi bila Como, ki leži 60 km severno od Milana in je zadnji večji italijanski kraj pred švicarsko mejo. Ob 18.30 je bil Mussolini pripravljen za beg.

Odšel je na dvorišče prefektore, kjer je obvestil komandanta svoje telesne straže, da je pripravljen. Maršal Graziani in še neki minister sta ga spremljala. (Nadaljevanje sledi)

Rudarji, naprej v nove zmage

Trboveljsko Rudarsko gradbeno podjetje v Bosni

Da deluje v okviru rudnika Trbovlje—Hrastnik tudi posebno Rudarsko gradbeno podjetje, je v Zasavju več ali manj znano. O tem novem rudarskem podjetju je bilo govora tudi že v naših časnikih. Umestno bi pa bilo, da o dejavnosti in smotnosti tega podjetja kaj več napišemo, kar naj bi bilo predmet posebnega članka. V naslednjih vrsticah naj bi napisali le nekaj v zvezi s tem podjetjem.

Poleg gradbišč Rudarskega gradbenega podjetja (RGP) v Mežici oziroma v Prevaljah, Boru in Kičevu je osnovano tudi gradbišče v Varešu, ki je sredi letošnjega aprila po predhodno sklenjenih pogodbah med trboveljskim rudnikom in Železarno Vareš začelo z rudarsko uslužnostno dejavnostjo.

Sodimo za pravilno, da v tem našem prvem članku spregovorimo najprej o Varešu kot objektu prvega reda v sestavi povojnih investicijskih del širom po naši državi.

Odveč bi bilo govoriti o splošno znanih stvareh, kot je

Ako ne posegamo v bolj odmaknjeno zgodovino vareškega slojišča železnih rud, ki je v mnogočem podobna zgodovini ostalih bosenskih rudnikov (kar se tiče politično-gospodarskega razvoja bosenskih rudnikov in sploh industrije), moramo naglasiti njegovo izredno važnost v sestavi izgradnje zemiške železarnice.

Železne rude nastopajo v sloju, ki se razteza nekako v smeri severozahod-jugovzhod s 60-stopinjskim padom proti severovzhodu, pri čemer se pojavljajo v glavnem sledeče železne rude: siderit, limonit in hematit. Povprečno se računa v rudi na 31 odstotkov železa in 3 odstotke mangana.

Trenutno obratujejo tukaj bodisi kot produktivni ali pa kot pripravljani, investicijski obrati: Smreka — jug, Smreka — sever, Droškovec in Brezik kot dnevni kopi — Droškovec — jama in Pržiči pa kot jamska obrata. Vsi navedeni obrati bodo sodelovali v bodoči povečani vareški proizvodnji razen obrata Pržiči, ki s proizvodnjo nekako odmira. Vsa in-

Lahko trdimo, da je bila najtežja naloga glavnega projekta vprašanje prevoza, tako rud samih kakor tudi jalovine. Medtem ko se bo prevoz rude po etažah vršil s parnimi in

Pred odhodom v jamo

električnimi lokomotivami pri širini tira 900 mm in z vagoni 3,5 in 6,5 kub. metrov vsebine — ki so bili izdelani v Rankovičem — je bila izpeljava glavnega prevoza do centralne nakladalne postaje na Droškovec ter odvoz jalovine na razna jalovišča mnogo težavnejša in raznolika, kar ima svoj vzrok v izredno težavni konfiguraciji terena. Omenimo tukaj mimogrede, da se dvigajo nad osnovno koto 800 m strma pobočja na 1200 m, kjer doseže n. pr. znani Perun 1476 m ter Zvezda 1350 metrov. Za zbiranje izkopsne s posameznih etaž dnevnih kopov so se uporabljale sipke z osnovnimi rovi, prevoz s skipi ter zaviralnice — od zbirnih mest je pa predvideno prevažanje po tirih ali pa po zračnih žičnicah. Tako bo na primer dovoz rude iz Brezika na Droškovec posredovala žičnica dolžine 1,5 km, z zmogljivostjo 80 t na uro, pri čemer se žičnica najprej povzpne od kote 1013 na koto 1155 metrov, nato se pa spusti na koto 800 ter znaša višinska diferena med nakladalno in razkladalno postajo 213 metrov.

Tudi odlaganje jalovine, t. j. odkrivke z dnevnih kopov, predstavlja velikansko nalogo, ki je še otežkočena zaradi že omenjene močne zemeljske vodornave in višinske razčlenjenosti. Za predvideno pridobitev 48 milijonov ton železnih rud po projektu bo treba odkriti, naložiti, odpeljati in spet odložiti na jalovišče približno 33 milijonov kubičnih metrov raščene jalovine, kar daje v združenem stanju okrog 45 milijonov ton jalovine.

Na obisku pri ateku

študije, raziskave, odkupe in za standard 3 in pol milijarde — skupaj torej 17 in pol milijarde dinarjev.

Od te celokupne vsote je odpadlo na letošnje leto 3,75 milijarde dinarjev. Popolnoma dokazane zaloge železnih rud znašajo 140 milijonov ton.

Tako za pridobivanje kakor tudi za nakladanje in prevažanje pridobljene koristne izkopsne in jalovine so predvidena sodobna mehanična sredstva.

Za pridobitno vrtnanje so predvideni električni vrtnalni stroji s premerom vrtin 90 mm ter globino izvrtine 16 m, kar ustreza predvidenim, 15 metrov visokim etažam na dnevnih kopih. Pri projektiranem množnem odstreljevanju bo vžigane min seveda električne.

Nakladalna dela bodo prevzeli bagri-Zilcarji z vsebino 1,5 in 3 kub. metrov. Za pogon teh strojev se uporabljajo zaenkrat Diesel motorji, ki se bodo pozneje nadomestili z elektromotorji. Kot pomožna nakladalna sredstva pa bodo služili tudi skraperji ter Elmo nakladalci, ker bodo na svoj način v pomoč tudi buldozerji.

rude pred odpravo v Zenico. Za premik na nakladalni postaji služijo 300 kW Diesel-elektrotranzitne lokomotive.

Rudo v Zenico bodo odpravljali na posebnih, v Rankoviče-

lj na proučevanje novih poti in načinov za pridobivanje železnih rud.

Predaleč bi zašli, če bi hoteli v teh vrsticah govoriti še o dobrih in slabih straneh dnevnih kopov, ali pa jamskega pridobivanja rud. Omenimo naj le, da se uvaja poskusno nova metoda jamskega odkopavanja, ki je dala ponekod po svetu že dobre, a tudi negativne rezultate. Za smotno rudarjenje sta v glavnem odločilna dva momenta — cenenost odkopavanja koristne izkopsne ter odkopne izgube. Okrog teh dveh vprašanj se pač vrtijo vsa razmišljanja in poskusi z namenom, da se dokaže bodisi premoč dnevnega pridobivanja ali pa jamskega odkopavanja. Jasno je, da imajo ob vsem tem dnevnim kopi omejeno področje, zlasti kar se tiče globinskih del, zaradi katerih je jamsko pridobivanje rud neizbežno. S teh vidikov se uvaja že omenjena poskusna metoda odkopavanja, ki predstavlja eno izmed množičnih metod pridobivanja rud. Pripravljalna dela za to odkopno metodo je prevzelo RGP iz Trbovelj.

Spričo tako velike investicijske izgradnje Vareša ter pomankanja delovnih moči kot strokovnega vodstva lahko služita kraj kot vzor pristnega, vzajemnega sodelovanja naših republik.

Gradbena dela kapitalne izgradnje vrši podjetje »Graditelj« iz Sarajeva. Železnico z nakladalnimi tiri je gradilo in jo še gradi Železniško gradbeno podjetje — štandardne zgradbe so pa v rokah podjetja »Kablari« iz Srbije. Večina projektov za kapitalno izgradnjo je bila izdelana v Zagrebu, deloma v Sarajevu.

Trboveljsko Rudarsko gradbeno podjetje se ukvarja z jamskimi deli ter ima — kot že omenjeno — za zdaj pogodbo za dva objekta, pri čemer pa vsa znamenja kažejo, da se bo številno objektov v letu 1954 znatno povečalo.

Sodimo, da smo s prednjim dali nekaj bežen, globalni prikaz velikega investicijskega objekta, pri čemer pa bomo ob priložnosti kaj napisali še o bitju in žitju Trboveljčanov v Varešu.

50 let Delavske godbe „Svobode - Center“ v Trbovljah

Trboveljska delavska godba na pihala praznuje te dni 50-letnico svojega obstoja, 50-letnico velikih in težkih preizkušenj karakterjev in potrpljenja. Z drobnim vsakdanjim delom, z mnogimi nastopi in s tovariškimi sožitjem je kolektiv te godbe v teku dol-

— vse to seveda do trenutka, ko je bilo potrebno zamenjati instrumente s puškami in oditi na bojne položaje, kjer so se prav tako izkazali kot hrabri borci. Zrtev med narodnosvobodilno vojno je bilo v trboveljski delavski godbi osem.

Delavska godba iz Trbovelj

gih let dosegel, da je sedaj v tej delavski kulturnoumetniški ustanovi preko 50 stalnih godbenikov poleg njene posebne mladinske godbe na pihala, ki je po povprečni starosti sodelujočih mladincev najmlajša v Jugoslaviji, kjer se okrog šestdeset mladih fantov v svojem prostem času z veseljem vadi in pripravljajo na svoje koncertne in druge godbene nastope. Če pomislimo, da je trboveljska delavska godba na pihala dosegla v tekmovalnih prvo mesto Slovenije in nato prvo mesto v državi, in da je tudi njena mladinska godba prav tako med najboljšimi, menda ni treba govoriti o požrtvovalnem delu vseh teh godbenikov, saj pač vsakdo ve, koliko truda, občudovanja še tako romantično navdahnjenega in razvajanega človeka. V gradnji je tudi telovadni dom, kasneje pa pride na vrsto primeren stadion. Za dosego večje gradbene površine bo treba podreči vrsto sicer značilnih starih hiš, ki pa žal jemljejo prostor. V Varešu delujeta dve kulturnoumetniški društvi, od katerih ima eno društvo svoje prostore v Delavskem domu, drugo pa v Vareš-Majdanu. Za zabavo skrbita nadalje dva kinematografa, ki pa jima čestokrat poide električni tok.

Poleg teh velikih investicijskih del v podjetju niso pozabili na proučevanje novih poti in načinov za pridobivanje železnih rud.

Med okupacijo je bila večina godbenikov v partizanih. Nekaj članov godbe je z nekaterimi drugimi godbeniki organiziralo v zgornji Savinjski dolini pri propagandnem odseku 4. operativne cone svojo godbo na pihala, ostali so pa že poprej sodelovali v partizanskem orkestru pod vodstvom tov. Radovana Gobca. Tam so ti godbeniki od decembra leta 1944 s svojimi nastopi razveseljevali partizanske borce

Tudi po vojni so se ti marljivi godbeniki kmalu znašli in začeli z delom, akoravno so bili skoraj ob vse svoje instrumente, ki so jih leta 1944 na določenem mestu shranili, so pa zaradi izdaje prišli v roke okupatorja. Da so mogli z delom nadaljevati, so popravljali stara pihala, nekaj so jih vzeli tudi okupatorju, nekaj so jih pa darovali posamezniki — in delo v godbi je šlo pogumno naprej. Po naši osvoboditvi je bila ta godba deležna tudi podpore in pomoči, zlasti sta ji šli na roko rudniška uprava in mestna ljudska občina, tako da so si godbeniki zamogli s prostovoljnimi delom zgraditi svoj lastni Godbeni dom. Po skoraj petdesetih letih so tako dobili prostore, ki vsaj delno ustrezajo njihovim potrebam.

Poglejmo še malo v zgodovino te godbe. Verjetno jo bomo ob priliki opisali v našem listu podrobneje.

V Trbovljah so imeli godbo na pihala že v prejšnjem stoletju. Bila je to rudniška godba na pihala. Po neuspelem rudarskem štrajku leta 1902 in zaradi razlik v političnem oziru med posameznimi godbeniki, dosti pa tudi iz strahu pred tedanjo mogočno rudniško upravo, ki je takrat brezobzirno preganjala napredno misleče ljudi, je upravi rudnika uspelo to godbo razpuščiti. Njeni člani so se razgubili na vse vetrove. Nekateri so morali tskati kruh v drugih krajih, spet drugi se pa niso upali več nikjer udejstvovati. Najbolj žilavi in neustrašeni so pa leta 1903 ustanovili novo godbo, ki je dobila ime Trboveljska delavska godba. Med njenimi glavnimi ustanovitelji je bil takrat tajnik strokovne Zveze rudarjev, tov. Ivan Mlakar, prvi kapelnik nove godbe pa je bil rudniški strojevodja tov. Oto Puncer.

Nekako istočasno, ko je v Trbovljah začela delovati delavska godba, je tudi rudniška uprava ustanovila Pazniško-delavsko godbo z namenom, da razbije delavsko godbo. Sodelujočim članom rudniške godbe, ki so ji rudarji v tistih letih rekli »ajmoharska godba«, je rudniška uprava

Lastni pridelek v Varešu

(Nadaljevanje na 4. strani)

Širom po našem Zasavju

Novice iz hrastniške doline

Razpust vajeniške šole v Hrastniku

Pravimo, da Hrastnik napreduje. In res razširjamo in predstavljamo glavno cesto, kar je vredno pohvale. Gradimo novo osnovno šolo, stadion, vodovod in stanovanjske hiše. Imamo 13-oddelčno osnovno šolo, nižjo gimnazijo, glasbeno in gospodinjstvo šolo. Pač pa nimamo več — vajeniške šole! Pred mesecem smo jo razpustili po 29-letnem obstoju. V tem pogledu Hrastnik nazaduje. Poglejmo si malo zgodovino te šole!

Nekakšno prvo vajeniško šolo je imel okrog leta 1880 že prvi hrastniški nadučitelj Valentinčič. Po njegovem odhodu iz Hrastnika so prenehali s poučevanjem vajencev v hrastniški ljudski šoli. Obrtno-trgovsko nadaljevalno šolo so pa ustanovili v Hrastniku leta 1924 na prizadevanje takratnega šolskega upravitelja Franca Lebra in predsednika obrtnega društva, čevljarja Jožeta Dolničarja. Ko so odprli to šolo, je bilo vpisano v njej 56 učencev. Prvo leto obrtne šole so učili na njej šolski upravitelj Lebar ter učitelj Groznik in Hofbauer, in sicer ob delavnikih po 6. uri zvečer in ob nedeljah. Število učencev je od leta do leta raslo, z njimi pa tudi število za to šolo sposobnih učnih moči. Tako so poučevali na tej šoli leta 1938/39 učitelji Hofbauer, Groznik, Volk, Pretnar, Pogačnik in Mahkota ter učiteljica Logar. Vsi so se usposobili v predpisanih večmesečnih tečajih in z izpiti za nadaljevalno šolstvo, kajti takrat ni smel brez te strokovne usposobljenosti nihče poučevati na obrtno-nadaljevalni šoli. Po upokojitvi upravitelja Lebra leta 1937 je vodil to šolo Lojza Hofbauer do svoje upokojitve leta 1951. On in Groznik sta učila na tej šoli 27 let. Šola je imela v toku 29 let razna imena, tako pred vojno: Obrtno-trgovska nadaljevalna šola in Strokovna nadaljevalna šola — po osvoboditvi pa: Šola za učence v gospodarstvu in končno — Vajeniška šola.

Ta šola v Hrastniku je bila pred vojno in po njej na dobrem glasu. Poleg splošnih predmetov je bil na šoli za vse vajence tudi strokovni pouk. Znanje so bile njena tradicionalna visokoletna razstava ob koncu šolskega leta. Te so bile za zgled vsem obrtno-nadaljevalnim šolam v okraju in izven njega. Višek je šola dosegla tako po učnih uspehih, politični dejavnosti in po številu učencev ob njenem srebrnem jubileju leta 1949. Takrat je šola štela 145 učencev in učenk. Bila je nagradjena za svoje uspehe z radio aparatom, nagrado je pa dobil takrat tudi upravitelj te šole za svoje veliko prizadevanje na tem učnem zavodu. Pri medsebojnem tekmovanju v republiškem merilu je hrastniška vajeniška šola dosegla tisto leto prvo mesto. Bivši učenci te šole so danes državni in samostojni mojstri, poslovodje državnih in občinskih obrtnih podjetij ter obrtni mojstri tovarn. To šolo je skonečal tudi tov. Jože Klanjšek, sedanji ravnatelj Steklarskega društva v Zagorju.

ne v Hrastniku, nadalje tov. Stane Brečko, sedanji predsednik hrastniške mestne občine in še drugi. Mnogo učencev naše obrtno-nadaljevalne šole se je borilo v narodnoosvobodilni vojni, med katerimi so številni darovali svoje življenje za lepšo prihodnost naše države.

V zadnjem času je za število učencev na tej šoli začelo pešati. Letos je bilo na šoli vpisano le še 37 učencev in učenk, in sicer v I. razredu 9, v drugem 18, v III. razredu pa 8. Tako je imel po predpisih zadostno število učencev le drugi razred (najmanj 15), ostala dva pa ne. Zato je šolska oblast letos razpustila hrastniško vajeniško šolo. Ostali vajenci so se pa prigrasili v trimesečne tečaje. V okoliš hrastniške vajeniške šole sodi terensko tudi dolška občina. Tako hodijo nekateri vajenci in vajenke po 6 do 8 km ob vsakem vremenu v Trbovlje v šolo in se vračajo v temni noči domov.

Tem neprijetnostim naših vajencev bi se lahko izognili takole:

Hrastniška steklarna ima tudi

osem steklarskih vajencev-začetnikov, ki jih vodstvo podjetja namerava poslati na trimesečni tečaj v steklarsko šolo v Rogaško Slatino. Ali se ne bi ti vajenci rajši pridružili v pouku splošnih predmetov našim 9 vajencem iz I. razreda? Za strokovne predmete bi pa šli ob koncu šolskega leta v pettedenske tečaje, ali bi pa bili steklarski vajenci deležni strokovnega pouka kar doma v svoji steklarni. S tem bi naraslo število učencev I. razreda na 17, v drugem bi jih pa ostalo 18. Osem učencev III. razreda naj bi hodilo v Trbovlje ali pa v trimesečni tečaj v prihodnjih počitnicah. Tako bi bilo rešeno vprašanje hrastniške vajeniške šole v prid učeči se mladini.

Končno naj omenimo še brezbriznost nekaterih naših mojstrov do strokovnega kadra. V marsikateri delavnici je pre malo vajencev. Če bi pa mojstri držali zadevnih predpisov, bi število vajencev spet naraslo na 45 učencev, kolikor jih je treba za obstoj popolne trirazredne vajeniške šole, kakor je bilo to že polnih 29 let.

92 let starosti je izpolnila

Marija Urbajs — po domače Pustova — iz Prapretne je pred dnevi praznovala zdrava in vesela svoj 92. rojstni dan. Jubilatka se je rodila na Dolu pri Hrastniku leta 1861 v hiši

Marija Urbajs iz Prapretne stara 92 let

Črdečanov. Bila je ljubeča mati in je pripravila kruh osmerim otrokom. Skozi vse dolgo življenje jim je bila skrbna mati in še več: marsikomu drugemu je rada odrezala kos kruha, zlasti med prvo in drugo svetovno vojno.

Nedavno je bila naša jubilatka pri svojem bratu Jakobu Drakslerju, po domače Crdencu, kjer so se zbrali tudi njeni ostali bratje: Janez, star 78 let, Peter, star 80 let, nadalje brat Ciril in sestra Neža. Prijetno so se imeli. Skoraj neverjetno se sliši, a je vendar res, da je stara ženičica Marija Urbajs v izredno visoki starosti 92 let še z veseljem prepevala, in kar je

še bolj razveseljivo — celo plesala je! Res je namreč, da je družina Draksler starega in krepkega rodu in da učakajo po večini vsi visoko starost. Tokrat so se zbrali misleč, da je to svdenje še doslej živčnih bratov in sester poslednje. In res je po kratkem času zapustil svoje prve brate Janez, ki je bil videti med vsemi najkrepkejši.

Zanimivo je, da je stara mati Marija Urbajs še vseskozi kaj rada prebrala razne romane in časnike — med njimi bere posebno rada naš Zasavski tednik — vse to pa še vedno brez oči, kar je v tej starosti seveda velika redkost. — Jubilatka je skozi vse svoje življenje dosti pretrpela, vendar ji delo ni nič prizadelo; zdrava in krepka je prebrodila svojo trnovo pot ter z velikim veseljem in ljubeznijo odgajala in vzgojila vse svoje živeče otroke. Vsi njeni sorodniki, prijatelji in znanci ter tudi mi želimo materi Mariji Urbajsovi, da bi zdrava in srečna učakala svojo stoletnico!

50 let Delavske godbe „Svobode-Center v Trbovljah

(Nadaljevanje s 3. strani)

va nudila razne ugodnosti in prednosti. Člani rudniške godbe so lahko hitro napredovali v službi, plačevali so jim seveda zamujeni čas v godbi, premeščali so jih na rudnika na najbolj plačana dela, nudili lepša stanovanja itd., medtem ko je rudniška uprava člana delavske godbe, če je bil v službi rudnika, odražala na najtežja in najslabše plačana dela.

Da je bil obstanek delavske godbe v Trbovljah v takih okoliščinah silno težaven, je razumljivo. Pomoči ni dobila od niko-

Osem let obstoja letalskega društva v Zagorju

Letos je preteklo osem let, odkar so v Zagorju ustanovili Aeroklub Dne 25. novembra 1945. leta je bila namreč priznana ta organizacija uradno kot »LOS«, leta 1947 se je pa letalski klub preimenoval v »Letalsko društvo« in je takrat doseglo v tekmovanjih prvo mesto kot najboljšo društvo Slovenije v okviru Ljudske tehnike in LSS. Leta 1949 je to zagorsko društvo doseglo na državnih tekmah v Rumj 18. mesto v padalstvu in 17. mesto v modelarstvu. Leta 1951 je letalski klub v Zagorju v tekmovanju v počastitev 10. obletnice obstoja JLA prejel priznanje kot tretje najboljšo letalsko društvo v Sloveniji. Lansko leto je društvo dobilo ime »Aeroklub Stane Kamnika«.

V času svojega delovanja je društvo v tečajih izobrazilo 65 modelarjev, 16 modelarskih inštruktorjev, 53 padalcev, 17 jadralcev z izpiti A, B in C ter 45 modelarjev-pionirjev. Ker klub ni imel svojega letališča, je pošiljal svoje člane na vaje na razna letališča, kar je terjalo precejšnje izdatke.

Društvo je dobilo ves čas svojega obstoja 14.000 din od mestne občine Zagorje in 12.000 din od sindikata rudarjev v Zagorju kot pomoč — torej 26.000 dinarjev skozi vseh osem let! Za vse stroške, ki so znatno

presekali ta znesek je moralo društvo ustvarjati dohodke samo — saj so člani sami kupovali potrebno orodje in material! Tudi za razne tečaje in izlete so požrtvovalni člani sami prispevali potrebne denarne vsote. Jasno je, da društvo v takem nezavidljivem položaju ni moglo doseči tistih uspehov, kot bi jih sicer, če bi imelo več moralne in materialne podpore od množičnih organizacij, podjetij in ustanov, kakor se pa razen navedenih ni nihče spomnil. Zato moramo

izreči društvu za dosežene uspehe, ki niso majhni, vse priznanje in pohvalo. Na zagorsko javnost pa apeliramo, da posveti vprašanju obstoja in napredka svojega Aerokluba več pazljivosti in brige kot doslej in mu nudi zaslužno pomoč. Treba je namreč pomisliti, da je to društvo edino v Zagorju, ki ima vse pogoje, da vključijo mnogo delavske mladine v svojo sredo. Čas je, da se odločimo činitelji v Zagorju nad tem resno zamisljivo.

Volitve v Loki

Za volitve v zvezno in republiško skupščino se je občina Loka dobro pripravila. Zadnji teden so imeli po vseh voliščih sestanke, kjer so uredili še razne podrobnosti. Dan pred volitvami si je center občine Loka nadel slavnostno lice. Ulice in glavni trg so posnažili in uredili, poslopja so pa okrasili z zastavami, parojami ter Titovo sliko. Ker je dvorana Prosvetnega doma v generalnem popravilu, so bile volitve v dvorani Gasilskega doma. Volišče je bilo lepo pripravljeno, po stenah so visele zastavice in primerne parole. Za časa glasovanja je ves čas igral v dvorani radio, ki je bil postavljen nalašč za ta dan. Tako so volivci bili

sproti obveščeni, kako potekajo volitve po naši domovini. V glavnem so bile volitve opravljene do 15. ure, okrog 17. ure pa so bile po vseh voliščih izvršene.

Končni izid volitev po posameznih voliščih je bil sledeč: Loka — Dom onemoglih 95 odst., Loka štev. 2 93 odst., Račica 86 odst., Zirovnica 97 odst., Radež 93 odst., Čelovnik 93 odst., Breg 92 odst., Razbor 92 odst., in Okroglice 94 odst. Celoten odstotek občine Loka znaša 93 odstotkov. Zirovnica je končala volitve med prvimi in sicer ob 10,30. V primerjavi z ostalimi občinami na podeželju je Loka dostojno opravila svojo državno dolžnost.

Rojstva, poroke in smrti

Meseca oktobra se je rodilo v našem okraju 93 otrok, umrlo pa je 42 ljudi. Poročili so se sledeči pari:

Občina Dol pri Hrastniku: Delavec Alojz Hübl in gosp. pomočnica Vida Homšek; delavec Stanislav Črešnovan in delavka Cecilija Pepelnjak; delavec Štefan Lajpovšek in gosp. pomočnica Hilda Kovač.

Občina Hrastnik: Delavec Jože Kramar in delavka Katarina Zagodca; delavec Ivan Koprivc in delavka Stefanija Golouh; delavec Zdravko Laznik in delavka Marija Bučar; delavec Franc Tuttnar in delavka Marija Pfeiffer; delavec Viljem Resnik in delavka Dragotina Kuppec; delavec Mihael Pustišek in delavka Marija Valenčak; dela-

vec Ludovik Kranjc in delavka Jožeta Trampus.

Občina Loka pri Zidanem mostu: Delavec Aleksij Pekar in delavka Hilda Zupančič; delavec Pavel Gorišek in delavka Hermina Pekar; delavec Ivan Špan in delavka Mihaela Kape-lar.

Občina Mlinše: Delavec Anton Ervar in gosp. pomočnica Draga Ribič.

Občina Podkum: Delavec Vin-ko Ravnikar in delavka Vida Hribar.

Občina Polšnik: Uslužbenec Stanko Krefl in hči posestnika Marija Majcen.

Občina Radeče: Delavec Franc Kosem in delavka Vida Zahrastnik; delavec Ivan Podlesnik in gosp. pomočnica Marija Bregar; delavec Božidar Bervar in delavka Justina Breznikar; dela-

vec Alojz Blaj in delavka Justina Breznikar; rud. upokojenec Jože Cukjati in gospodinja Marija Novak; delavec Milan Dobrščin in Ana Kukovič.

Občina Senožeti: Del. Ignac Klančičar in hči Marija Pavšek.

Občina Trbovlje: Delavec France Gorenc in gosp. pom. Štefanija Sever; uslužbenec Božidar Jurše in uslužbenka Ana Zupan; delavec Jože Hrovat in delavka Silva Tomazič; uslužbenec Karlo-Andrej Ham in uslužbenka Pavla Bevk; delavec Ignac Snaj in delavka Helena Škrinjarij; delavec Anton Brodar in gosp. pomočnica Erna-Marija Nemešek; delavec Andrej Volčnjak in uslužbenka Martina Drnovšek; delavec Stanislav Knez in delavka Milena Osolnik; delavec Valentin-Anton Lazar in delavka Ljudmila Mesojedec; uslužbenec Ivan Drnovšek in gosp. pomočnica Terezija Kovač; uslužbenec Franc Horvat in gosp. pomočnica Ivana Golob; delavec Mihael Škrbinec in gosp. pomočnica Ana Golob; delavec Viktor Bovhan in delavka Justina Goljuf.

Občina Zagorje: Delavec Stanislav Klementič in delavka Doroteja Kresse; mehanik Marijan Zupančič in šivilja Ljudmila Glavač; delavec Anton Zupan in delavka Valerija Sajavec; delavec Fortunat Šmrkoll in uslužbenka Marija Klobučič; delavec Jože Adamlje in gosp. pomočnica Anica Rogelc; delavec Egidij Knez in delavka Terezija Kopitar; rudar Franc Jerman in delavka Pavla Bebar; uslužbenec Julijan Levrušček in delavka Danijela Vrtačnik.

Arcadij Averčenko:

Simpatični človek

Na svetu žive ljudje, do katerih čuti človek že od prvega trenutka dalje simpatijo in v katero imamo takoj slepo zaupanje.

Tudi jaz sem nekoč srečal takšnega človeka in ga svoj živ dan ne bom več pozabil.

Potoval se v drugem razredu večernega vlaka v Pičugino, kjer sem hotel imeti predavanje o problemih letalstva. V kupeju je sedel razen mene še neki mlad mož, ki mi je bil od prvega trenutka všeč.

Prijazno se mi je nasmehnil in dejal: »Mislim, da bova ostala tukaj v dvoje. Prijetno, kaj ne?«

»Da,« sem mu odgovoril, »tudi meni je všeč. Rad imam, če je domače. Toda kje je vaša prtljaga?«

Nasmejali se je. »Vse, kar imam, nosim pri sebi. Kam se peljete?«

»V Pičugino. Tam bom imel predavanje o problemih letalstva. Ime mi je inženir Worobjev.«

»Me veselja je dejal mladi mož. »Tudi jaz potujem poslovno v Pičugino. Z veseljem se bom udeležil vašega predavanja. Kje ga boste imeli?«

»V dvorani Kluba prijateljev letalstva. Za predavanje bom dobil dve sto rubljev.«

»To je prav lep denar,« je ugotovil mladi mož.

Pogledal sem na uro in zazdela.

»Rad bi nekoliko zadremal,« sem rekel. »Kje je konduktar?«

»Čemu vam bo konduktar?«

»Da pregleda vozne karte. Nimate rad, če me kdo budi iz spanja.«

»Kar mirno zadremajte,« je dejal moj sosed in izvlekel iz žepa časnik. »Bral bom. Če hočete, bom pokazal vašo vozno karto konduktarju jaz, da vas ne bo budil.«

Izročil sem mlademu možu svojo karto, odprl svoj kovček in potegnili iz njega glavno blazino.

Mladi mož je pri tem z otroško radovednostjo opazoval in navdušeno vzkliknil:

»Cudovit kovček imate!«

»Da, izvrsten je,« sem mu odgovoril, »prav moderen. Ko sem ga kupil, mi je bil v njem posebno všeč tajni predal za potni list. Danes je predal prazen, ker ne verjamem, da bom imel v Pičuginu težave brez potnega lista.«

»Ni se ne ve,« je dejal sosed s pomislekom. »Tamkajšnji policijski mojster je zelo stroj. Jaz ne potujem nikdar brez potnega lista. Tukaj je!«

In potegnili ga je iz žepa ter žongliral z njim po zraku.

»Izgubili ga boste,« sem ga opozoril. »Vi ste velik otrok! Najboljše je, če vam ga človek odvzame in dobro skrrije.«

Njegov simpatičen obraz je postal nekam zaskrbljen.

»Hm, ne bom ga izgubil. Toda ponoči mi ga lahko kdo ukrade. Kaj naj napravim?«

»Dajte potni list meni. Shranil ga bom v tajnem predalu.«

»Tu ga imate, skrivite ga!«

Ko sem potni list polagal v skrivni predal, me je moj sosed pazljivo opazoval. Nato se mi je začelo zdehati. Nasonil sem se nazaj in kmalu zaspal.

Začutil sem, da me je nekdo stresel. Hripav glas mi zakliče: »Gospod, zbudite se vendar!«

»Kaj želite?« sem zagodrnjal.

»Vašo vozno karto, prosim,« mi je odgovoril konduktar.

Vstal sem in vprašal mladega moža, ki je mirno bral svoj časnik:

»Ali niste pokazali moje karte konduktarju?«

»Osuplo me je pogledal in rekel hladno:

»Kakšno karto?«

»Moj bog, saj sem vam vendar dal svojo karto!«

»Vi meni? Kdaj pa?«

»Pred eno uro. Rekli ste vendar, da jo boste pokazali konduktarju, ker nisem hotel, da me kdo zaradi nje budi.«

»Gospod,« je dejal mladi mož, »vam se sanjal Jaz imam samo eno karto in ta je moja. Mogoče ste dali svojo karto komu drugemu!«

Obraz tega človeka mi ni bil več všeč.

»Mladi mož,« sem mu rekel ogorčeno, »to je pa že nezasišna predrznost!«

»Preiščite rajši vaše žepce,« je odgovoril hladno in se spet zaspal v svoj časnik

Da se izognem škandalu, sem snežiti je prenehalo ...»

Ignoriral sem ga, se vsedel v svoj kot in študiral gradivo za moje predavanje.

Končno je mladi mož pretrgal najin molk:

»Letalstvo je zanimiva zadeva. Časniki pišejo mnogo o novih modelih letal!«

»Prosim, pustite me pri miru!« sem mu odgovoril osorno.

»Prijodnja postaja je Pičugino!« je dejal mladi mož čez dolgo časa. »Izstopiti bova morala.«

Takoj me bo prosil za svoj potni list, sem si mislil. Toda oblekel se je v plač, vtaknil časnik v stranski žep, mi prijazno prikimal in odšel na hodnik.

Vlak se je ustavil.

Vzel sem svoj kovček in stopil iz vagona. Ker ni bilo na peronu nobenega nosača, sem moral nesti kovček sam. Naenkrat zaslišim za seboj korake in nekdo me prime za rokav.

»Ali je ta?«

»Da, ta je!« sem zaslišal glas mladega moža. »Pomislite, ta človek je pograbil moj kovček in z njim zbežal. Kaj pravite k temu, gospod stražnik?«

Poskušal sem, kako bi se mu iztrgal iz rok.

»Oh, to je star trik,« je nadaljeval mladi predrzež, »retirajte tega falota!«

»Gospod, kako si upate! To je vendar moj kovček! Lahko vam povem, kaj je v njem!«

Precej pozno sem se zbudil. Mladi mož je že bedel, jedel s tekotom obložen kruhek in pil zraven škodljivo čaja.

»Vam smem ponuditi zemljo s šunko?« me je vprašal s prijaznim nasmehom, kakor da se ni zgodilo nič.

»Poberite se k vragu!«

Mladi mož me je pogledal in rekel:

»Hm, vreme se popravlja, snežiti je prenehalo ...»

Ignoriral sem ga, se vsedel v svoj kot in študiral gradivo za moje predavanje.

Končno je mladi mož pretrgal najin molk:

»Letalstvo je zanimiva zadeva. Časniki pišejo mnogo o novih modelih letal!«

»Prosim, pustite me pri miru!« sem mu odgovoril osorno.

»Prijodnja postaja je Pičugino!« je dejal mladi mož čez dolgo časa. »Izstopiti bova morala.«

Takoj me bo prosil za svoj potni list, sem si mislil. Toda oblekel se je v plač, vtaknil časnik v stranski žep, mi prijazno prikimal in odšel na hodnik.

Vlak se je ustavil.

Vzel sem svoj kovček in stopil iz vagona. Ker ni bilo na peronu nobenega nosača, sem moral nesti kovček sam. Naenkrat zaslišim za seboj korake in nekdo me prime za rokav.

»Ali je ta?«

»Da, ta je!« sem zaslišal glas mladega moža. »Pomislite, ta človek je pograbil moj kovček in z njim zbežal. Kaj pravite k temu, gospod stražnik?«

Poskušal sem, kako bi se mu iztrgal iz rok.

»Oh, to je star trik,« je nadaljeval mladi predrzež, »retirajte tega falota!«

»Gospod, kako si upate! To je vendar moj kovček! Lahko vam povem, kaj je v njem!«

»Ne smešite se vendar! Ta kovček sem v vaših prisotnosti odprl. Seveda ste si njegovo vsebino lahko zapomnili. Če je to vaš kovček, potem mi povejte, čigav potni list je v tajnem predalu kovčka? Vidite, vi molčite! Torej čigav potni list je v kovčku? Na čigavo ime se glasite?«

Mladi slepar je vzel moj kovček in dejal policistu:

»Vzemite tega človeka s seboj!«

Nato je izgubil z mojim kovčkom, mene je pa policist odpeljal ...

Celo noč sem prebil v zaporu sredi hudodelcev. Naslednje jutro so me zaslislali, takrat sem na zagledal na mizi policijskega oltarja časnik, kjer sem bral sledečo notico:

»Včerajšnje predavanje inženirja Worobjeva o problemih v letalstvu se je končalo z velikim škandalom, kajti izkazalo se je, da predavatelj ni imel niti pojma o letalskih vprašanjih. Publiko je tulila od smeha, ko je predavatelj kvasil in kvasil budalosti. Obžalovati je le, da so predavatelj, ki je med škandalom izgubil iz dvorane, izplačali honorar za predavanje že vnaprej.«

Z velikim trudom sem dokopal svojo nedolžnost. Toda moj čudoviti kovček ni več in tudi moj predavateljski sloves je šel k vragu. Od tistega časa ne spregovorim na vlaku z nobenim človekom niti besedice.

Nekaj o oporoki

Za vsakogar, ki ima kaj premoženja in dedičev, je oporoka zelo važna stvar. Če pri oporoki ne ravnamo pravilno in natančno po predpisih, lahko nastanejo velike nevarnosti, hudi prepri med dediči in veliki stroški. V zadnjem času opažamo, da marsikdo ne napravi oporoke pravilno. Pred sodišči je bilo pred nedavnim več primerov, da sta na primer pisмено oporoko, ki je zapustnik ni sam napisal, podpisali samo dve priči namesto treh, kakor je po zakonu predpisano, zaradi česar je prišlo do dolgotrajnih in dragih pravd, ki so terjale tudi 20.000 din in še več pravih stroškov. Po novih predpisih o takšah so namreč sodne takse zelo visoke (4 odst. od vrednosti spornega predmeta) in pri dediščini je vrednost spornega predmeta skoraj redno do nekaj visoka (tudi pol milijona dinarjev in več), pri čemer znaša samo razsodnina, če pride do pravde, 20.000 din, da ne štejemo kolkov za tožbo, pričnin, stroškov odvetnika, kolkov za posamezno obravnavo itd. Zato je vsekakor pametno, da oporoko napravimo pravilno, s čimer take spore in z njimi zvezane stroške preprečimo.

Najbolj pravilno napravi vsakdo, ki namerava delati oporoko, da gre na sodišče ali k pravnemu strokovnjaku, to je odvetniku, ki mu bo napravil oporoko pravilno in po predpisih (notarji, ki so prejšnje čase delali oporoke, so namreč odpravljani in opravljajo njihovo delo sedaj odvetniki). Toda oboje je danes sorazmerno draga stvar. Za sodno oporoko je treba plačati 2000 din, če se napravi pri sodišču — če se pa naredi izven sodišča, pa 4000 din (namreč, če pride sodnik delat oporoko na primer na dom k bolniku). Odvetnik pa sme zaračunati po tarifi za sestavo oporoke pri vrednosti dediščine 100.000 dinarjev 1.250 din in še pol odstotka od zneska, ki presega 100.000 din — pri vrednosti dediščine nad 250.000 din pa 2000 din in še 1 promile od zneska, ki presega 250.000 din.

Zato naj tisti, ki si hoče prebrhaniti te stroške, pazljivo prebere naslednje vrstice, kjer bom skušal v kratkem navesti glavne stvari, ki jih mora vedeti, kdor dela oporoko.

Oporoko je treba delati pri polni zavesti. Oporoka, ki je delana v stanju besnosti, blaznosti, bebovosti ali pijanosti, ni veljavna.

Oporoko se lahko napravi pisмено ali ustno. Pisμένο oporoko lahko napiše zapustnik sam, ali pa mu jo napravi kdo drugi.

Če napiše zapustnik oporoko lastnoročno, ni treba nobene priče, pač pa jo mora podpisati. Razen tega mora izrecno izjaviti pred tremi pričami, od katerih morata biti vsaj dve hkrati prisotni, da je to njegova poslednja volja. Vsa tri priče se morajo tudi na oporoki podpisati s pristavkom, da se podpisujejo kot priče (na primer Jurij Žuža, oporočna priča). Podpišejo se lahko tudi na hrbtni strani oporoke, morajo se pa na vsak način podpisati na listini sami, ne pa na kuverti. Če zapustnik noče, da bi priče vedele za vsebino oporoke, je pričam ni treba prebrati in se v takem primeru priče lahko podpisujejo na hrbtni strani oporoke. Kot priče pri oporoki pa ne morejo nastopiti osebe, ki še niso izpolnile 18 let, blazneži, slepci, gluhi ali mutci in osebe, ki ne razumejo zapustni-

kovega jezika. Prav tako ne morejo biti priče pri oporoki dedič in volilojemnik in njegov zakonec, njegovi starši, otroci, bratje in sestre, osebe, ki so z njim v istem kolenu in svaštvu in plačani uslužbenci.

Če se napravi pismena oporoka, je treba paziti, da se ta listina ne izgubi. V primeru, da se oporoka izgubi, nastopi namreč dedovanje po zakonu, kakor da bi oporoke sploh ne bilo. V ta namen se lahko da oporoka v shrambo na sodišče, za kar je treba plačati 800 din, lahko se pa shrani tudi pri znanemu zapuznemu odvetniku ali kakšnemu drugemu zapuznemu človeku. Predviden gospodar dostikrat tudi napravi več izvodov oporoke, ki jih da shraniti pri različnih ljudeh; tako je gotovo, da se bo vsaj en izvod ohranil.

Oporoko se lahko napravi tudi ustno. Kdor dela oporoko ustno, mora resno izreči svojo poslednjo voljo pred tremi zmožnimi pričami (glede teh prič velja isto kot glede prič pri pisani oporoki), ki so hkrati navzoče. Potrebno sicer ni, pač pa je pametno in previdno, da priče, ali skupno ali vsaka zase zaradi lažjega spomina zapustnikovo izjavo ali same zapisejo ali jo dajo zapisati brž ko mogoče.

Če ni nujne sile, je vsekakor pametneje in previdneje delati oporoko pisмено in ne ustno.

Vse te določbe o oporoki so zelo stroge in je v primeru, če kateri izmed teh predpisov ni izpolnjen (n. pr. če sta podpisani samo dve priči, če je katera izmed prič z dedičem ali volilojemnikom v sorodu ali podobno), oporoka neveljavna ter nastopi dedovanje po zakonu. Tisti, ki je zainteresiran na tem, da oporoka ne velja, lahko pri zapuščinski obravnavi oporoko izpodbija in je potem naloženo tistemu, ki je zainteresiran na dedovanju po oporoki, da toži na priznanje veljavnosti oporoke. Praksa sodišč v tem primeru sicer ni popolnoma ustaljena in se lahko zgodi, da sodišče tudi tako oporoko prizna, češ, da so ti predpisi v nasprotju z ustavnimi določili. Tako se je v zadnjem času zgodilo, da so nesli pisμένο oporoko, ki jo je zapustnik sam napisal in podpisal, in je torej popolnoma ustrezala predpisom, prepisat na občino, kjer so jo prepisali na pisalni stroj in sta jo podpisali samo dve priči. Ta oporoka seveda ni ustrezala predpisom in jo je na obravnavi zastopnik ljudskega premoženja izpodbijal. Sicer je sodišče potem kljub temu oporoko priznalo, vendar je bila zadeva negotovka ter je bilo zaradi tega veliko stroškov. Zato je pač pametno, da vsakdo napravi oporoko čisto pravilno, da bo gotovo obveljala in da ne bo stroškov. S. M.

Razglas OPOZORILO

Uprava za komunalno gospodarstvo pri LOMO Trbovlje opozarja že sedaj vse hišne lastnike na odlok z dne 22. januarja t. l., ki v svojem 8. členu določa, da mora lastnik oziroma upravitelj nepremičnine ob javni poti očistiti s hodnikom in obcestnih jarkov sneg ter posipati poledele hodnike do sedmih zjutraj, po potrebi pa tudi večkrat med dnevom.

Uprava za komunalno gospodarstvo, Trbovlje

V Renkah grade most čez Savo

Na nekem predvolilnem sestanku je star očanec dejal, da se gorski kraji našega Zasavja končno vendarle prebujajo iz svojega spanja in počasi, a vztrajno stopajo na novo pot, skupno z našim revirskim delavstvom.

Njegove besede so resnične in izpričujejo željo in potrebo življa okrog Polšnika, tega hribovitega predela našega okraja po povezavi z našo veliko, celokupno komuno in z njenim političnim, gospodarskim in kulturnim življenjem. Ljudje v tem kmečkem okolju so spoznali in se danes zavedajo, da je njihovo življenje navezano in povezano s sto in sto najrazličnejšimi nitmi na našo celotno skupnost.

Zivahna vsestranska dejavnost v teh gorskih krajih našega Zasavja je zgovoren dokaz za nastopivši nov moment in zasluži, da spregovorimo o njem nekaj več.

Ni še dolgo tega, ko so našli potniški vlaki hiteli z nezmanjšano brziho mimo mesta, kjer je danes majhna železniška postaja v Renkah. Desetine in desetine delavcev ter malih kmetov, ki služujejo v Zagorju in Trbovljah, so morali celi dve uri prej zapuščati svoje domove in po skromni, ozki stezici na desnem bregu Save hoditi proti Zagorju na svoje vsakodnevno delo ali pa po drugih opravkih. Našel se je pa mož, neki upokojenec, ki je začel širiti po teh hribovitih krajih idejo za izgradnjo železniškega postajališča v Renkah, uspel je zainteresirati vse tamkajšnje prebivalstvo in se posvetovati z organi naše ljudske oblasti. Vrata mnogih uradov je moral odpreti — končno pa uspel. Vsa pripravljala dela za ureditve tega načrta, planiranje je zemljišča za postajališče, so domačini opravili v prostovoljnem delu v pihih mesecih — kmalu nato pa se je že prvi vlak ustavljal tudi na tem, nekoč zapuščenem mestu Zasavja ter sprejel prve potnike in jih odpeljal v svet. Danes lahko vidimo pri vsakem vlaku naše delavce in kmete, prihajajoče iz daljnega Polšnika, iz skromnih vasič Mamuli in Tep, in še iz oddaljenih krajev, kako nestrno čakajo na prihod vlaka. Tako je to skromno postajališče povežalo široko območje poljskih krajev z ostalim Zasavjem in svetom.

Rešitev pionirske križanke

Tudi na križanko »Dlmanik« iz 47. številke našega lista smo dobili od zasavskih pionirjev celo vrsto pravih rešitev, ki se glasijo: vodoravno: 1. petek; 3. OLO; 5. kot; 6. oho. Navpično: 2. teloh; 3. oko; 4. Oto. Strogi žreb je prisodil nagrado za rešitev prednje križanke Marinki Železnik, učenki VI. razreda osnovne šole v Lokah-Kisovcu, ki naj ob priložnosti pošlje po objubljeni knjižno darilo.

Popravek

V zadnji številki našega lista smo pisali o skrivnostni številki 9. Vendar se je pa v tiskarni pri stavljenju tiskanega stavka vrnila v računskih primerih neljubna pomota. Pri vseh navedenih devetih računskih primerih ni treba drugega, kot da izločite številko 8, potem pa je računski nastavek popolnoma pravilen. Uredništvo.

Toda niso se zadovoljili samo s tem. Druga nevarnost in zapreka, ki občutno ovira boljše izkoriščanje tega postajališča, je okoliščina, da se morajo tamkajšnji prebivalci z majhnim čolnom voziti čez Savo do nove železniške postaje. Kadar pa Savna naraste, je prevoz ljudi čez njo nemogoč.

In spet je začel isti mož resno razmišljati o izgradnji mostu čez Savo, da se tako odpravi še zadnja ovira. Spet je mož odšel na pot, odprl ponovno nešteto vrat — in končno spet zmagal. Naletel je na potrebno razumevanje in sedaj so se že začela potrebna zemeljska dela — prihodnje leto bo pa vso ostalo izgradnjo prevzelo gradbeno podjetje ter prebivalstvu poljskih krajev zgradilo čvrst, visok most preko Save, ki bo povezal oba bregova reke, povezal pa tudi med seboj na obeh bregovih Save živeče ljudi. Tudi pri tem delu pomagajo mnogi kmetje in delavci z delom ali pa drugače k izvedbi tega hvalevrednega zamisla, poseben odbor pa skrbi za vse potrebno. Seveda se porajajo razne težave — saj brez njih ni so nikjer — so pa kljub temu trdno odločeni, da zmagajo in začeto delo srečno končajo.

Blizu se čas, ko tukaj živečim boječim ženicam in drugim plašnim ljudem ne bo več treba s strahom stopati v čoln, da se prepeljejo čez Savo — nov most bo tedaj postal trajna vez med prebivalci desnega in levega brega naše reke. Takrat bodo začeli prihajati mnogi ljubitelji narave iz naših revirskih krajev v večjem številu v idilični Polšnik in njegovo okolico na nedeljski ali pa letni oddih. -M-

Kotiček za naše pionirje

Kako je Pavliha volno mekinil

Peš jo je mahal Pavliha po beli cesti in je nekoga večera v nedeljo prispel truden in prašen v Vetrinj. Ker ni imel ne drobne bora več v žepu, si je moral poiskati kako službo, ako ni hotel lakote trpeti. Potrkal je pri nekem tkalcu volnarju, ki jih je veliko v Vetrinju izvrševalo to obrt.

Ko je Pavliha povprašal za delo, mu je mojster dejal: »Ej, prepeljuh moj ljub, poznam takele pomočnike nemarkaje, ki menijo, da je vsak zaspan ponedeljek njihov praznik. Takih pehuhov ne maram v svoji delavnici. Pri meni je treba ves teden delati! Razumeš?«

»Meni je zelo prav tako!« je odgovoril Pavliha. »Tudi jaz rad ves teden zdržema delam.«

V ponedeljek je Pavliha zgodaj vstal in ves dan neutrudno mekinil in plal volno prav tako je delal tudi v torek. To je mojster tkalcu zelo ugajalo. V sredo pa je bil velik praznik ter bi moralo vse delo počivati. Pavliha je pa vneto udrihal z vso močjo, da pokaže, kako zna mekiniti volno. Mojstru se je po silnih udarcih kar zdelo, da nekaj ne bo prav. Zato je vstal in šel pogledat, kaj Pavliha počneja. »Ka se mu je že naproti pobahal: »Kaj ne, mojster, danes pa dosti visoko mekinim volno?«

»Pri moji veri!« mu je odvrnil tkalec, »ako bi zlezal na streho, bi bilo še višje!« Pa je jezen odšel s doma in se odpravil v cerkev k zgodnji maši. Pavliha pa

je menil, no, če res ni dosti visoko, pa zlezem na streho. In je na strehi nadaljeval delo; tolkel in plal je volno, da je na vse strani trčalo.

Ko je mojster ugledal pomočnika na stenu, je prišel po ulici bliže in kričal: »Kaj šmenta počneš! Nehaj že vendar! Saj vendar ne boš volno na strehi mekinil?«

»Mojster, kaj pa hočete zopet?« se je izgovarjal Pavliha. »Saj ste davil rekli, da bi bilo na strehi še višje kot na svistih. A včeraj ste veleli, naj mekinim volno čim višje!«

In tako je moral Pavliha zopet vzeti popolno palico v roka.

Obisk v Dolnji Lendavi

Pionirji višjih razredov osnovne šole Loke so s svoji letos napravili izlet v Lendavo z ogledom naftnih polj. Tam so bili gostoljubno sprejeti od pionirjev gimnazije v Lendavi. Nudili so jim prenočišče in južino. Tudi spoznali so se med seboj.

Za to so jim loški pionirji uslugo vrnili s tem, da so zbrali 42 kg jabolč in jim jih poslali ter jih tako presenetili. Jabolka

Ameriški pustolovski film

„ARECIJA“

Ljubezen, melodrama, negotovost, napetost, skrivnost, pustolovščina s petrolejskih polj v Mehiki se prepletajo in stopnjujejo našo nestrpnost prav do konca filma.

Vanner je vodil vrtnala dela na petrolejskem polju v La Manchi. Ko je na plačilni dan družba poslala denar delavcem, je neki »Amerikanec« napadel dresino, pobil spremstvo in pobegnil. Edina živa priča je ostaj ranjeni stražnik Valdez. Luana, Vannerjeva zaročenka je pregovorila svojega fanta, da je šel lovit tatu in ubjalca. Res ga je tudi našel in obstrelil. To je bil delavec Sam Tevlin iz Los Santosa, toda ta je vse do zadnjega diha trdil, da je nedolžen. Vannerja je pekoala vest. Ali je mar ustrelil nedolžnega, ranjenega človeka? Pustil je službo pri petrolejski družbi in se odpeljal v Los Santos. Tevlinova vdova Ellen je potrebovala oskrbnika, tja je čudna sila vlekla Vannerja. Prijel je za vsako delo na kmetiji, kjer je našel pravzaprav že družino. Ellen je nekoč med perilom odkrila časopisni izrezek v Vannerju in spoznala, da je njen oskrbnik Lindley Brown ubijalec njenega moža Sama. Sovražila in ljubila ga je, kajti Vanner je razkril, da ni bila srečno poročena. Vanner se je poročil z Ellen, hotel je pa na vsak način odkriti pravega tatu in oprati s

sebe madež nesrečnega uboja. Vrnil se je v La Mancho in zasledil tatu in morilca v denarniku Mahoneyju, katerega je v silobranu ubil. Iz strahu se je zatekel v hribe, kjer je čakal aretacije pri nekem duhovniku. Ker je bil ranjen v roko, tudi sam ni mogel zdaj dvigniti roke, kakor je ni mogel Sam Tevlin, katerega je pred leti prav zato Vanner ustrelil. Policija je obkolila kočo, Ellen je kot talka prišla z njo v hribe za možem in ga rešila usodne smrti. Toda Vanner se je le moral spokoriti za svoj greh, ostal pa je vsaj živ pri Ellen.

Kino »Svoboda-Center« v Trbovljah (Delavski dom) ima na sporedu ameriški zabavni film

»HOTEL SAHARA«

Predstave samo danes, v sredo ob 5. in 7. uri zvečer. Od petka do ponedeljka bo pa predvajal ameriški pustolovski film

»ARECIJA«

Kino »Svoboda II« Trbovlje bo predvajal v bližnjih dneh ameriški barvni film

»BAGDADSKI TATIČ«

Razpredstev bo razviden z lepakovi.

so Lendavčanom bila letos še bolj dobrodošla, ker jim je majski mraz uničil vso trto in so bili brez grozdja, saj slovijo Lendavske gorice po dobrem vinu. Lendavski pionirji so se film prisrčno zahvalili za pošiljko jabolč in obljubili, da jih bodo med potjo v Zagreb obiskali in se tako seznanili z našim Zasavjem.

Nagradni magični lik za pionirje

Andrej Prah, dijak iz Trbovelj II., Golovca št. 7, nam je poslal spodnji magični lik za naše pionirje. Rešite ga!

1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					
6					

Vodoravno in navpično: 1. poljski pridelek; 2. del pohištva; 3. domača žival; 4. merilec časa; 5. predlog; 6. samoglasnik. Črke: AAAAAAAA, C, K, M, OO, RRRR, UU, ZZ.

Rešitve nam prinesite ali pošljite do sobote, 12. decembra, opoldne. Izžrebani bo za pravilno rešeno križanko tudi tokrat dobil od uredništva lista lepo knjižno darilo v spomin.

F. F. B.

„Seveda bom maščal...“

»Dokazan ali pa priznan zakonolom, gospod Eddington, je za sodnika najbolj enostaven in jasan primer. Če so pa za ločitev drugi vzroki, je odvisno od sodnika, kakšno stališče bo zavzel, seveda pa tudi od zanesljivih prič.«

Eddington je odkimal z glavo. Hotel je vedeti še za druge ločitvene vzroke.

»Drug vzrok bi bil, če mož ali pa žena zlonamerno zapusti svojega zakonskega druga.«

»Tudi to ne pride v poštev.«

»Nadaljnji vzrok za ločitev zakona bi bila odtujitev zakonca, ki privede do nepremostljive zamrzitve enega ali drugega zakonskega partnerja.«

»Tega žena ne bo priznala.«

»Potem bo razveljavljenje zakona težavno.«

Priskimal mi je, kakor bi to že vedel. »Ali je ni mogoče postaviti pred dovršeno dejstvo?«

»Ne. Za ločitev je potreben dokaz zakonskega prestopka, ali pa morata biti oba zakonca sporazumna z ločitvijo. Vsekakor pa povejte vašemu prijatelju, da dama, ki jo po ločitvi želi vzeti za ženo, ne sme igrati v ločitvenem procesu najmanjše vloge. Skoro vsa sodišča prepovedujejo poznejši zakon kot vzrok za ločitev.«

»Da, da... je dejal Eddington zamisljeno. »To sem že slišal. Ta vzrok ne olajša razveljavljenja zakonske zveze.«

Zdel se mi je razdražen in zagrinen. Nehote mi je šinila v glavo misel, da mož niti ne pozveduje za svojega prijatelja. Zato sem ga vprašal: »Gre za starejši zakonski par?«

»Da.«

»In mož se je spoznal z mlajšo damo, ki jo je vzljubil, kaj ne?«

Eddington je odgovoril jezno: »Moj prijatelj je mož najine starosti. Seveda ljubi drugo žensko, sicer ne bi iskal nasvetov, kako naj se loči od svoje prve žene.«

»Tako, tako... Najboljše bo vsekakor, da se vaš prijatelj posvetojuje s kakšnim angleškim odvetnikom. Če bo vaš prijatelj zagotovil svoji ženi eksistenco, ji bo verjetno prav, da se loči od moža, ki jo je nehal ljubiti, in bo najbrž privolila v ločitev.«

»Tega ne bo storila nikoli.« Nato je razmišljala. »Ali niste prej rekli nekaj o zlonamernem pobeegu enega izmed zakoncev? Če bi moj prijatelj kratkotalo zapustil svojo ženo in odšel v tujino?«

»Potem ne more zahtevati ločitve mož, pač pa samo njegova žena.«

»Njegova žena ne bo zahtevala ločitve.«

Potem vaš prijatelj lahko živi z drugo žensko, ne more je pa poročiti. Tega pa najbrž noče. Misli se na novo poročiti, kaj ne?«

»Mora se poročiti!«

»O...«

Gledal me je skoro sovražno.

»Dama namreč še ni pobegla.«

»Ali veste, kdo izmed obeh je gonilna sila za tak korak? Vaš prijatelj, ali morda mlada dama?«

Eddington je stopil v travo na neko cvetlico. Pomendral jo je dobesedno. »To ni važno. Mladi dami ni kaj očitati.«

Naenkrat se je ustavlil. Prijel me je pod roko in šla sva ob potoku nazaj.

»Najlepša vam hvala za pojasnila! mi je rekel prisrčno. Čudil sem se, da je tako naglo spremenil svoje vedenje proti meni. Prej njegov skoro sovražni pogled sedaj pa tolika prijaznost. »Veliko uslugo ste mi napravili. Obvestil bom prijatelja o vsem. In še enkrat: kar sva govorila, ostane med nama, kaj ne?«

»Vsekakor, gospod Eddington.« sem ga pomiril. »Zal mi je le, da vam ne morem dati natančnejših pojasnil.«

Ko sva prispela do žive meje pri Burwellovi vili, se je

Eddington poslovil. Storil je to hlastno in nervozno. Pogledal sem za njim. Danes mi ni bil všeč. Vedno in vedno mi je prihajalo na misel, da sploh ni pozvedoval za svojega prijatelja, pač pa zase. Pred očmi mi je stopila njegova žena Edith, ta tih, udružana, a vendar tako prijetna dama, ki mi je bila že sinoči zelo simpatična. Spomnil sem se, kako me je pogledala tu in tam nemirno, zbegano. Nekam žal mi je bilo dane besede Eddingtonu, da bom o razgovoru molčal. Drugače bi vprašal Anthonyja, da poskuša ugotoviti, kdo je tista mlada dama, ki ogroža to zakonsko zvezo. Tedaj sem se pa naenkrat spomnil vprašanja Dulcie: »Ali me lahko pokličete po policiji nazaj, če svojevoljno zapustim starše?« V glavi se mi je rodila misel, da ne bo treba daleč iskati vzroka, zakaj me je Eddington iskal.

S silo sem pregnal to misel. Pa se je porajala vedno na novo. In obljuba molčanja me je vezala.

Ko sem se vrnil v hišo, mi je Gordon poročal, da me je v moji odsotnosti iskala gospa Caerlon.

»Prav žal mi je. Škoda, da me ni bilo doma.«

»Gospa Caerlon ni bila dolgo tu.« je Gordon izpolnil svoje poročilo. »Prišla je samo po rokačevce, ki jih je dopoldne tukaj pozabila.«

Sonce mu je svetilo v obraz.

Pogledal me je s svojimi majhnimi očmi. Lasje so se mu svetili bakreno.

Anthony se je vrnil šele proti večeru. Ko mu je Gordon poročal, da ga je profesor Passmore dvakrat klical po telefonu, je gledal na konice svojih čevljev in dejal: »Vem. Zgrešila sva se.« Potem je odsvolil Gordona. Odsšla sva v dvorano.

Usleda sva se v naslonjače ob veliki stoječih svetilk. Anthony si je prižgal pipo. Ko je začela vžigalica, sem videl njegov obraz natančneje. Z mislimi ni bil pri prižiganju. Prva vžigalica mu je ugasnila. Zamisljene poteze v obrazu so se mu poostrole.

»Si vse v redu opravil?«

»Ne vsega.« Vesel je bil videti, da lahko začne govoriti. »Okrog dvanajste ure sem naletel na Ano, ženo Dicksona. Po naključju sva se dobila. Skupaj sva kosila in nato še malo posedela. Pripovedovala mi je zanimive stvari. Rekla mi je, da imata Dickson in Eddington hude poslovne prepire. Eddington ima namreč svoje prste pri neki nečedni kupčiji. Ni mi sicer povedala potankosti, vendar sem iz njenih besed povzel, da se Dickson upravičeno brani, da bi pri takih dvomljivih poslih sodeloval s svojim družabnikom. Moram govoriti z Eddingtonom. Zdi se mi, da je v denarnih težkočah.«

»Boljše bo. Anthony, če se ne vmešavaš. Mu lahko pomagaš?«

Drugače ti bo tvoje poseganje v njegove zadeve hudo zamerilo.«

»Mislimi moram najprej nase.« je rekel Anthony pomenljivo in grizek ustnik svoje pipe. Ko sem razmišljala o pomenu njegovih besed, je nadaljeval: »Eddington se ne more sprijazniti z odklonilnim stališčem Dicksona. Verjetno mu gori pod nohti. Govoril je z Ano in ji prigovarjal, naj vpliva na svojo moža. Ana je pa to posredovanje gladko odklonila.«

Ta trenutek je zapel telefon v klubski sobi. Takoj nato se je prikazal Gordon in poročal avtomatično: »Gospod Burwell, gospod profesor Passmore vas kliče!«

Ni mi dosti za whisky. Rajši imam calvados ali pa konjak. Celino gim je ljubši. Toda Anthony je pozabil na to in Gordon je prinesel whisky.

»Rad šahirš, Gaston?« me je vprašal.

»Samo če moram.«

Nasmejale se je. »Z menoj je bilo prav tako. V mladih letih sem v Parizu šahirš, pozneje sem pa popolnoma prenehal. Sedaj me je pa Dulcie spet spreobrnila. Pa nisem hud nanjo. Zastvile so se mu oči.«

»Veš, to je sploh edina priložnost, da sem sam z njo dalj časa skupaj.«

»Ti je mnogo na tem?«

(Dalje prihodnjič)

Az kultura in šport

Rudar šele drugi, takoj za njim Proletarec iz Zagorja

Jesensko prvenstvo Slovenije v nogometu je končano razen zaostale tekme Sobotič-Rudar (Velenje). Lestvica jesenskega prvenstva se ne more spremeniti in je prvak Nafta iz Dolnje Lendave. S plasmanom predstavnika Trbovelj, Rudarja, pa ne moremo biti zadovoljni, saj je ta dosegel šele drugo mesto z eno točko manj kot Nafta. Prav posebno presenečenje je vzbudil Proletarec iz Zagorja, ki si je osvojil častno tretje mesto. Tak bo položaj do spomladi, nadaljnji razvoj nogometa in napredok moštvo bomo pa še videli.

Sobotič-Rudar 1:0 (0:0)

Zadnja tekma je moštvo Rudarja odigralo v Murski Soboti proti istoimenskemu klubu in tekmo izgubilo z minimalnim rezultatom 1:0. Po poročilu, ki smo ga dobili iz Murske Sobotice, je Rudar zaslužil vsaj neodločen rezultat. Moštvo iz revirja je zagralo zelo dobro in stalno napadalo nasprotnikova vrata, toda vsi napadi Rudarja so bili zastavljeni v kazenskem prostoru Sobotice. Sodnik Starašina ni bil kos svoji nalogi in je dopuščal surovo igro domačinov. V drugem polčasu je bil vratar Tauš surovo napaden, vendar sodnik ni reagiral na to. Bilo je še več podobnih primerov. Nekaj minut pred koncem bi moral sodnik do-

Proslave tudi po ostalih krajih

Lepo so proslavili Dan republike tudi v Zagorju na predvečer, prav tako v Hrastniku, kjer so imeli proslavo v zgornjem delu Hrastnika in dvorani »Potrošnica«; tamkaj je priredilo proslavo društvo »Svoboda I«. V spodnjem delu Hrastnika pa je priredilo v dvorani Kemične tovarne proslavo društvo »Svoboda II«. Obe proslavi sta dobro uspeli. Lepo so proslavili Dan republike tudi v Radečah. Zidanem mostu in v Loki.

Rudarji so se pogovorili o novih nalogah

(Nadaljevanje s 1. strani)

kopu do 55. leta svoje starosti. In še mnogo drugih problemov imamo v soc. zavarovanju. Sindikalne organizacije so poklicane, da vsa ta vprašanja obravnavajo in stavijo konkretne predloge za izboljšanje. Zlasti naj bi se ukvarjali z vprašanjem, da je soc. zavarovanje za 1 milijardo in pol dinarjev deficitno in da bo treba uvesti dodatni prispevek za pokritje tega primanjkljaja.

Glede tečajev za pridobivanje višje kvalifikacije menijo nekateri, da je snov preobširna in da so ji starejši delavci težko kos, na drugi strani so pa praktično bolj podkovani od mlajših, ki stroko obvladajo bolj teoretično.

Pri kadrih v gospodarstvu in raznih ustanovah se ugotavlja, da ti niso povsod dovolj politično razgledani, da se pri njih opazi še vedno premočno navlake iz starega kapitalističnega družbenega reda in se bomo morali boriti za ljudi, ki bodo sposobni, da izvajajo naše zakone, uredbe in ostale ukrepe življenjsko in realno ter v okviru tiste široke perspektive, ki jo nudi naša socialistična graditev. Take kadre moramo

soditi enajstmetrovko v prid Rudarja, vendar je potegnil svojo odločitev na kazensko črto. Sodnik je tekmo zaključil eno minuto prej, tako da igralci Rudarja tudi kazenskega strela niso mogli izvesti. Stranski sodniki iz Sobotice so pridno pomagali glavnemu sodniku, zato ni čudno, da je prišel Rudar kljub dobri igri iz Sobotice poražen. Vodstvo Rudarja je vložilo zaradi nepravilnosti protest proti verifikaciji tekme. To je tudi prvi protest, ki ga je vodstvo Rudarja vložilo v tem delu nogometnega prvenstva. Marsikaj se prenese, vsega pa tudi ni mogoče požreti.

Rudar (Velenje)—Proletarec 1:2

Medtem, ko je moštvo Rudarja moralo pustiti obe točki v Soboti, je drugo revirsko moštvo Proletarec iz Zagorja, stavilo tesno zmago 2:1 nad Rudarjem iz Velenja, vendar je ta rezultat

zadoščal za osvojitve nadaljnjih dveh točk in s tem priboritev tretjega mesta.

Prvenstvo Celjske nogometne podzveze Rudar II.—Dobrni 3:2 (1:1)

V zadnji tekmi prvenstva Celjske nogometne podzveze je Rudar II odigral prvenstveno igro proti Dobrni in zmagal po enakovredni igri z rezultatom 3:2. V nedeljo sta bili odigrani še dve tekmi in sicer so nastopili mladinci Rudarja proti mladincem Svobode. Zmagalo je boljše moštvo Rudarja s 3:2. Popolnoma sta odigrali moštvi Svobode (Trb.) in Bratstva (Hrastnik) tekmo za pokal ZB okraja Trbovlje. Po precej živahni in zanimivi igri so zmagali Trboveljčani, ki so nastopili z nekaterimi novimi močmi. Svoboda je zmagala s 3:2 (2:1).

Šah v Trbovljah

Minulo nedeljo, 29. novembra, je odigralo 14 šahistov SD Rudarja v Trbovljah v svojih klubskih prostorih prvenstveni brzo-turnir za mesec november. Na presenečenje vseh je zmagal to-krat na turnirju mladinec Hinko Jazbec ml., ki je vodil od začetka do konca. Drugi je bil Ivan Pajk, ki se je v zadnjih dveh kolih pridružil vodečemu, a je v dvoboju z njim partijo izgubil. Vretni red je bil ob koncu turnirja tale: Hinko Jazbec ml. 11, Ivan Pajk 10, Vili Rugel in Hinko Jazbec st. 9, Ludvik Oprešnik in Robert Frece 8, Ivo Goljuf 7,5, Janez Hribar 6, Jernej Kreže 5,5, Vili Orač 5 itd.

Kot kronisti omenimo še, da je bil pred nedavnim v Trbovljah šahovski prvenstveni turnir Celjske šahovskega okrožja, ki se ga je udeležilo 11 moštvo. Vrstni red sodelujočih moštvo je bil ob koncu sledeč: Celje I 68,5, Rogaška Slatina 57,5, Rudar I, Trbovlje 51,5, Celje II 49, Cinkarna I, Celje 48,5, Trbovlje in Zalec 38, Svoboda II, Trbovlje 27, Cinkarna II, Celje 20, Cinkarna III, Celje 2.

Obsežen desetletni program za razvoj prometa v Jugoslaviji

Pred kratkim so v Jugoslaviji končali s sestavo desetletnega programa za nadaljnji razvoj in izpopolnitev železniškega, cestnega, rečnega, pomorskega, zračnega in poštne-telegrafsko-telefonskega prometa. Na osnovi tega programa bi se moral skupni prevoz blaga v odnosu na današnji povečati za 106 milijonov 352.000 ton, ali 88 odstotkov. Predvideno je, da se bo najbolj dvignil cestni promet, in sicer za cele 204 odstotke. Dalje je razvidno iz programa, da bi se v 10 letih investiralo v železniški promet nad 300 milijard dinarjev; zgrajenih bo 1237 km novih in obnovljenih nad 1900 km že obstoječih prog. Dopršenih bo tudi 98 km novih prog, ki

se v izgradnji, položili bodo 49 km industrijskih prog, med temi proga Bor—Bražogrnac. Elektrificirali bodo progje Pečine—Srbske Moravice in Ljubljana—Rakek. Precejšnje investicije so namenjene zgraditvi beograjskega, dobojskega in drugih večjih železniških vozlov in razširni postaj v državi ter za zgraditev dvostranskih prog Zagreb—Dugo selo in Preseje—Borovnica. V proizvodnjo potniških in tovornih vagonov in lokomotiv bomo vložili nad 75 milijard dinarjev.

Za jugoslovansko gospodarstvo pa bo največje važnosti zgraditev železniške magistrale Beograd—Bar, Sarajevo—Kardeljevo, kakor tudi transverzalne magistrale Kruševac—Požega, Valjevo—Zvornik, Doboj—Banja Luka—Bosanski novi—Glina—Karlovac—Ljubljana, ki je na posameznih sektorjih že dograjena. Dobrašen del te transverzalne prog, pa tudi prog Beograd—Bar, ki bo za jugoslavijo največje važnosti, bo tekel skozi kraje, kjer železnice sploh ni, zaradi česar bo njen pomen še večji. Po računih strokovnjakov bo promet na progji Beograd—Bar znašal čez 15 do 20 let okrog 2 milijona neto ali 4 milijone bruto ton letno. Proga bo tudi v precejšnji meri skrajšala pot do morja, in sicer od Beograda za okrog 145, od Niša za 330, od Rankovičeva za 420, od Kosovske Mitrovice pa za 430 km.

Zelo važna bo tudi bodoča prog Sarajevo—Kardeljevo, ki bo elektrificirana. Ta bo zamenjala današnje ozko tirno progjo, ki že danes ne more več zadovoljiti potrebne prometa. Na tej progji, ki bo velikanske važnosti za razvoj jugoslovanskega gospodarstva, bo promet verjetno znašal nad 5 milijonov bruto ton letno. Projektirana železniška magistrala Kruševac—Požega—Valjevo—Doboj—Karlovac—Ljubljana pa bo povezana z glavnimi progami, ki gredo v smeri sever—jug, tako da bo z njimi sestavljala nekakšno organsko celoto. Ta magistrala bo sekala bogata področja Srbije, Bosne, Hercegovine, Hrvaške in Slovenije. Poleg tega je predvidena normalizacija in zgraditev še nekaterih prog v skupni dolžini 123 km.

Glede na potrebe zunanje trgovine in upoštevajoč važnost pomorskega gospodarstva se bo v prvi vrsti povečala zgradnja trgovskih ladij za dolga plovba, za kar je v programu določenih okrog 63 milijard dinarjev investicij. Posebna važnost bo posvečena zgraditvi novih luk, ker je treba upoštevati, da vsa južna obala razen Dubrovnika nima nobene poštene luke. Precejšnje investicije so predvidene tudi za dvig obalne plošbe, tako potniške kot tovarne, za rekonstrukcijo in mehanizacijo luk ter opremo podjetja »Brodospas«. Vse investicije za dvig pomorskega prometa znašajo okrog 83 milijard dinarjev.

Toda tudi flota, ki se bo zgradila, ne bo zadostovala, da bi se Jugoslavija lahko izognila deviznim izdatkom za prevoz domačega izvoznega in uvoznega blaga, ki ga danes opravljamo s pomočjo tujih ladij. Tu bi se devizno ravnotežje doseglo samo z nadaljnjo zgraditvijo flote od najmanj 470 tisoč bruto registrskih ton.

Z investicijami, ki so določene za izpopolnitev rečnega prometa, se teži za tem, da omogočimo normalni promet po glavnih plovnih poteh. Zgradili bodo prekop Sisak—Zagreb, mehanizirali pristanišče ter nakupili rečno-pomorske ladje, ki bodo z njimi vršili promet z deželami Bližnjega vzhoda. S tem, da bodo regulirali Donavo in Savo, ter zgradili 45 km dolge prekop, bo postavljena osnovna mreža rečnega prometa.

Pretežni del jugoslovanskega prometa se pa še vedno vrši po progji Zagreb—Beograd in obratno, letno okrog 8 do 10 milijonov ton. S prevozom samo dveh milijonov ton blaga po rečnih poteh bi prihranili nad milijardo dinarjev letno. Zgraditev predvidene rečne mreže bo pa zahtevala mehanizacijo nekaterih pristanišč na Donavi, Savi in Dravi. Prevoz blaga v deželo Bližnjega vzhoda iz severnih predelov države (vžigalice, steklo, sladkor, betonske konstrukcije, proizvodi kovinske industrije in metalurgije) je vsekarjalen nalenejši in najprimernejši s pomočjo rečno-pomorskih ladij, ker bi z njimi lahko vzdrževali direktno zvezo. Na isti način in po isti poti bi iz dežel Bližnjega vzhoda uravžali bombaž in ostale surovine, potrebne industrijam v Srbiji in Slavoniji.

Po desetletnem programu bi se kapaciteta rečnih ladij dvignila za 54,9 odstotkov, motornih vlačilcev za 37,3 odstotkov, navadnih vlačilcev za 34 odstotkov in tovornikov za 3,1 odstotka. Skupne je predvidenih nad 16,5 milijard dinarjev investicij.

Za dvig zračnega prometa je določeno okrog 6 milijard dinarjev. Zgradili bodo dva aerodroma, nakupili nova letala in opravila za aerodrome.

Naročite in čitajte

„Zasavski vestnik“

Priglas zaposlitev v tujini

Zaradi sklenitve konvencij o socialnem zavarovanju med našo državo in drugimi državami so nam potrebni (za vse države) podatki o zaposlitvah naših državljanov v tujini, razen za zaposlitve v Franciji, ki so že priglašene. Zato opominjamo vse, ki so bili kdajkoli zaposleni v tujini, da ne glede na to, ali so že upokojeni ali ne, prinesejo čimprej, najpozneje pa do 31. decembra t.l. osebno Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje v Trbovljah ali pa njegovim podružnicam v Zagorju in Hrastniku vse podatke o svojih zaposlitvah v tujini, o socialnem zavarovanju v tujini, o boleznih in nesrečah pri delu, o priznanju socialnih dajatev v tujini (pokojnin, invalidnin, rent ali podpor), podatke o svojih družinskih članih ter o morebitnem prejemanju naše akontacije na priznane pokojnine v tujini oziroma rento. S seboj naj prinesejo vse listine, ki se

nanašajo na zaposlitve v tujini in priznanje ter nakazovanje socialnih dajatev v tujini, kakor so: delovne knjižice, učna spričevala, potrdila o zaposlitvah, odločbe o priznanju socialnih dajatev, pokojnine ali rentne knjižice, poštne odrezke o zadnjem nakazilu itd.

Pripominjamo, da se štejejo za zaposlitve v tujini: 1. čas pred prvo svetovno vojno — zaposlitve izven ozemlja bivše Avstroogrške, 2. čas od prve svetovne vojne do naše osvoboditve — zaposlitve izven ozemlja Jugoslavije, pri Primorcih pa izven ozemlja Jugoslavije in Italije.

Osebnost korist kakor tudi državljanska dolžnost narekuje prizadetim, da se pravočasno odzovejo temu opominu in da prinesejo natančne podatke. Prepoznajo ali pa napačno priglašene zaposlitve v tujini ne bomo mogli upoštevati pri uveljavljanju pravic iz socialnega zavarovanja v tujini. Take zaposlitve tudi ne bomo upoštevati pri morebitnem priznanju tuzemske pokojnine. Če so pa bile že upoštevane, jih bomo morali razveljaviti.

Priglasitve sprejemajo Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Trbovljah (sedež OLO Trbovlje), podružnica v Zagorju (poslojce uprave rudnika) in podružnica v Hrastniku (Tovarna za kemične izdelke) vsak torek in petek od 8. do 13. ure in od 15. do 18. ure.

Za sprejemanje teh priglasitev za sektor Radeče bomo čas in kraj še razglasili.

Prosimo podjetja, ustanove, sindikalne organizacije in društva upokojenec, da opozorijo člane svojih kolektivov na ta razglas.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Trbovljah

Otvoritev ceste v Podkumu

Na Praznik republike 29. novembra so v občini Podkum imeli pomembno slavo. Ta dan so izročili prometu še drugi del ceste, ki veže Zagorje s Podkumom skozi Sklendrove.

Listnica uredništva

Hrastnik: Poslano gradivo presjeli prekasno, ker smo morali redakcijo zaradi državnega praznika en dan prej zaključiti. Torej prihodnji!

Litija: Tudi za vas in ostale velja isto.

Dol pri Hrastniku: Navedite, v kakšni zvezi je bila na opisane sestanku izgovorjena inkriminirana beseda, ker sama na sebi ni tako hudo žaljiva. Šele v tem primeru bi bila vaša pritožba godna za objavo.

T. S. in Dnevni kop: Poslane pesmi za »domačo uporabo« dobre, za objavo v listu pa premalo dognane in premalo izpljene. Vseeno: hvala zanjel — Uredništvo.

PREKLICI

Preključem žaljivke in nesrešnično čitanje proti Slavku Šurku, Trbovlje, Partizanska 25. Ivan Lavrič, Trbovlje, Vodenska 43.

Preključem obdolžitve proti Mariji (Zaf) Lepa, Pavel Kreže, Trbovlje, Zabjek 30.

Opomin

Opozarjam vsakogar, ki bi raznašal neresnične govorce o men, da ga bom sodnijsko zasledovala. Marija Skrinar, Trbovlje, Kolodvorska 16.

Za smeh in kratek čas

PRI ZDRAVNIKU

Mati obvešča zdravnika, da je zdravilo, ki ga je predvisal njenemu sinčku, že pošlo.

»Pa to je vendar nemogoče!« je vzklilni zdravnik ves začuden. »Rekel sem vam vendar, da mu ne smete dati več kot tri žličke na dan.«

»Tako smo tudi napravili, gospod zdravnik, a vsakokrat smo morali vzeti po eno žličko zdravila jaz, moj mož, babica in ded, predno smo otroka pripravili, da je tudi on spil svojo žličko.«

SKREGALA STA SE

»Kaj pošiljaš bratu to prazno dopisnico?«

»Skregala sva se, pa zato ne govoriva.«

DOBRA URA

»Zakaj mi vedno grozite...?«

»Oh ne, saj vam ne grozim; z roko maham samo zato, da se mi zapestna ura ne ustavi...«

NA RAZSTAVI SLIK

»Kaj, samo tri tisoč dinarjev dajete za sliko? Saj je samo platno stalo toliko!«

»To že, a takrat še ni bilo pomazano.«

MED ZAKONCI

»Zakaj greš vedno na balkon, kadar pojem? Ali me ne maraš poslušati?«

»To že, dragica, samo svojim sosedom hočem dokazati, da te ne preteparam.«

NA SODNIJI

»Obtoženec, vi ste rekli zaobnemu tožilcu, da je čisto navadna opica. Ali je to res?«

»Seveda je to res, samo tega nisem rekel jaz!«

MENDA BO NEHALO

»Kaj praviš, ali bo nehalo deževati ali ne?«

»Mislim, da bo, ker je doslej še vedno nehalo.«